

vergadering **C1**
zittingsjaar 2023-2024

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie, Wetenschap en Innovatie

van 28 september 2023

Vlaams
Parlement

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lopende gesprekken met INEOS over een eventuele waarborg – 3514 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de bijkomende waarborg aan INEOS – 3547 (2022-2023)	3
VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over sociale tewerkstellingsprojecten in de vorm van sociale restaurants en de moeilijkheden die ze ervaren – 3340 (2022-2023)	10
VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de noodkreet uit de dienstenchequesector – 3448 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de rentabiliteit van de dienstenchequeondernemingen – 3504 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de rentabiliteit in de dienstenchequesector – 3524 (2022-2023)	
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verhoging van de inruilwaarde voor dienstencheques – 3527 (2022-2023)	12
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen met betrekking tot het nieuwe ondersteuningsdecreet voor de sociale economie – 3562 (2022-2023)	28
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de negende generatie sectorconvenants – 3593 (2022-2023)	31
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking tussen sociale economie en zorg- en welzijnsvoorzieningen – 3599 (2022-2023)	34
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over tien jaar loopbaancheques – 3603 (2022-2023)	37

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lopende gesprekken met INEOS over een eventuele waarborg – 3514 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de bijkomende waarborg aan INEOS – 3547 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijn vraag is op zich een beetje gedateerd, omdat die nog gaat over de toen lopende gesprekken over de waarborg, maar ik ga de vraag een beetje hervormen naar de genomen beslissingen omtrent die waarborg. Ik ga heel de voorgeschiedenis en discussie over de, zeg maar, oude waarborg niet herhalen. Mijn vragen zijn vooral gericht op hoe het proces is verlopen bij de toekenning van de waarborg voor het overbruggingskrediet. We weten allemaal dat het vrij snel is gegaan, sneller dan oorspronkelijk werd aangekondigd of alvast sneller dan de indicaties die in de vorige commissie werden gegeven. Daar werd eerder uitgegaan van een proces dat midden of eind september zijn beslag zou krijgen. Er was ook sprake van gesprekken, eind augustus en begin september, tussen INEOS en de Vlaamse Regering. Mijn vraag is vooral hoe die gesprekken zijn verlopen en of, gezien de korte tijdspanne, bij dat proces binnen Gigarant alle procedures zijn gerespecteerd die normaal gesproken zouden gevolgd zijn bij het toekennen van de waarborg. Mijn excuses dat ik een beetje afwijk van mijn originele vraag, maar ik vermoed dat u een volledige toelichting zult geven.

Mijn tweede vraag gaat over de exacte modaliteiten. Heel belangrijk is de link met de omgevingsvergunning. U weet dat dat in de vorige discussie over de oorspronkelijke waarborgen een belangrijk thema was. Mijn vraag is ook hoe daar nu naar gekeken is binnen Gigarant, welke links er eventueel zijn gemaakt in de gesloten overeenkomst, zowel tussen INEOS en de banken – in de mate waarin daar informatie over gegeven kan worden – en bij de toekenning van de waarborg.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, het gaat hier om de voortzetting van een dossier dat deze commissie zelfs uit haar vakantieslaap heeft gehaald, met twee interessante vergaderingen, namelijk een debat met u en een vergadering waarbij de mensen van Gigarant zelf toelichting hebben gegeven. Dat was zeer verhelderend. Toen wisten we al dat er een vraag was naar een bijkomende waarborg voor een overbruggingslening aan INEOS, als gevolg van de vernietiging van de vergunning voor Project ONE.

Op vrijdag 15 september raakte dan bekend dat die bijkomende waarborg in orde zou komen. Bij de eerdere bespreking werd duidelijk dat de volledige INEOS-groep in de eerste fase voor de eerdere waarborg garant zou staan, wat een enorme risicoreductie inhield wat betreft de terugbetaling. Er waren dan ook wat discussiepunten rond de impact van de vergunning op de waarborg. Ik denk dat na die bespreking de conclusie van de meeste commissieleden was dat men binnen Gigarant voor de oorspronkelijke waarborg, gezien het enorme bedrag, maximaal inzet op mitigatie van mogelijke risico's en dat daar grondig naar was gekeken. Toen stelden we ons de vraag hoe we naar die nieuwe waarborg kijken. Daar gaan dan ook mijn vragen over.

Kunt u toelichting geven bij wat die nieuwe waarborgregeling juist inhoudt? Wie is verantwoordelijk voor de schuldaflossingsverbintenis voor deze nieuwe waarborg? Is dat de volledige INEOS-groep of een deel? Op welke manier werden deze keer de risico's vanuit Gigarant gemitigeerd? Op welke manier verschilt de nieuwe waarborgregeling van de vorige? Welke lessen werden getrokken uit de vorige waarborgregeling? Hoe verhoudt deze nieuwe, aanvullende waarborg zich tot de vergunningsprocedure? Werden de Gigarantbestuurders opnieuw vrijgesteld van aansprakelijkheid? Op welke manier zult u het parlement inzage geven in de aangegane engagementen? Werd in de nieuwe overeenkomst transparantie naar het parlement voorzien?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, dank u wel. Het is inderdaad van 1 september geleden dat we hier in deze commissie nog hebben gesproken over het waarborgdossier. Ik ga eerst in het algemeen de evolutie van het dossier toelichten en daarna ingaan op de punctuele vragen, ook omtrent de inzage in documenten.

Na onze gedachtewisseling van 1 september kenden de gesprekken tussen de banken, INEOS en Gigarant over het overbruggingskrediet verder hun beslag. Op 7 september was er dan inderdaad weer een overleg met de Vlaamse Regering en de top van INEOS, waaraan ook premier De Croo deelnam. Daar is nogmaals de stand van zaken besproken met betrekking tot de diverse elementen van het dossier voor de bouw van de ethaankraker. Wat de waarborg betreft, konden we op dat moment vaststellen dat er al heel wat vooruitgang was geboekt in de onderhandelingen, maar dat er toch nog een aantal zaken verder uit te klaren waren. Op het moment van het overleg tussen de INEOS-top en de Vlaamse Regering op 7 september waren de voorbereidingen dus op schema om een waarborg te verstrekken voor het overbruggingskrediet dat nodig was om de reeds gemaakte kosten in de aanvangsfase te kunnen financieren vanuit de projectvennootschap.

Er is daar dan volop aan doorgewerkt. Dat heeft ertoe geleid dat Gigarant een voorstel heeft overgemaakt aan ons kabinet om ter voorafgaandelijke beslissing voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Klassiek wordt er dan natuurlijk advies gevraagd van de Inspectie van Financiën, en ook het begrotingsakkoord werd aangevraagd. Dat is dan allemaal samengekomen in de Vlaamse Regering op 15 september, waardoor Gigarant die waarborgovereenkomst kon finaliseren.

Concreet betreft het dus een waarborg tegen eenzelfde dekkingpercentage als die van de waarborg die is gevraagd voor de investering, met name 62,5 procent op een overbruggingskrediet van 400 miljoen euro. Het gaat dus om een waarborg van 250 miljoen euro. Ik denk dat dat bedragen zijn die u ook al zelf had voorgerekend in voorgaande commissievergaderingen, collega Vande Reyde. Het krediet moet INEOS dus toelaten zijn lopende uitgaven te betalen tot begin 2024. Het krediet loopt maximaal één jaar en kan vervroegd worden beëindigd vanaf het moment dat de bestaande projectfinanciering opnieuw beschikbaar wordt. Dat is in principe het geval zodra INEOS opnieuw over een uitvoerbare vergunning beschikt.

Belangrijk in de voorwaarden is dat er geen fundamentele verschillen zijn met de vorige waarborg, behoudens natuurlijk het specifieke karakter van een overbruggingskrediet: een kortere looptijd en het ontbreken van zakelijke zekerheden voor het overbruggingskrediet, aangezien die reeds onder de projectfinanciering zijn genomen.

Belangrijk is ook – en daar is naar verwezen en naar gevraagd – dat voor deze waarborg ook al de uitgebreid besproken schuldaflossingsverbintenis met betrekking tot de moedermaatschappij INEOS Group Holdings geldt. Daarmee blijft het

vergunningsrisico dus volledig doorgezet naar de onderneming. Dit kan maar worden vrijgegeven vanaf het moment dat de ethaankraker er staat en alle procedures ook effectief zijn uitgeput. Zolang blijft die schuldaflossingsverbintenis gelden met betrekking tot INEOS Group Holdings.

Ook zal de Gigarantwaarborg integraal worden afgebouwd op het ogenblik dat de bestaande projectfinanciering opnieuw beschikbaar wordt na de herverning. Op dat moment zal de eerder voorziene waarborg dus opnieuw van kracht worden, waardoor er dus nooit een hoger risico kan zijn voor het Vlaamse Gewest.

Er werd ook opnieuw vrijwaring gegeven aan de Gigarantbestuurders.

Wat dan het eventueel ter beschikking stellen van documenten over de waarborgen betreft: we hebben dat ook grondig laten onderzoeken, want dat is natuurlijk een hot topic geweest, terecht ook, tijdens voorgaande commissievergaderingen. We hebben daar ook, zoals afgesproken, juridisch advies over gevraagd. Het advocatenkantoor Stibbe heeft de vraag onderzocht in welke mate Gigarant overeenkomsten kan en moet delen met het parlement, alsook rekening houdend met artikel 104 van het Reglement van het Vlaams Parlement over de geheimhoudingsplicht. Uit het advies, dat we ook ter beschikking zullen stellen, in zoverre dat nog niet is gebeurd, blijkt dat Gigarant of ikzelf de concreet aangegane overeenkomsten niet kan en niet mag delen. Partijen verwachten steeds vertrouwelijkheidsbepalingen in dergelijke financieringsovereenkomsten. Dat zijn marktconforme overeenkomsten. Onder het huidige wettelijk kader en de verplichtingen inzake openbaarheid van bestuur is er geen inzage van dergelijke overeenkomsten mogelijk. We hebben het daar op 24 augustus en 1 september ook uitvoerig over gehad met de voorzitter van Gigarant. Het is op dit ogenblik dus onmogelijk om verder te gaan dan wat al eerder ter beschikking werd gesteld.

Wel zullen we enkele andere documenten die hier mijns inziens niet onder vallen en die ook werden gevraagd via mail of schriftelijke vragen, vertrouwelijk ter inzage leggen.

Dat gaat dan over de volgende documenten. Er is de nota aan de Vlaamse Regering van 15 september en het daarbij horende advies van de Inspectie van Financiën. Er zijn de concrete brieven ter vrijwaring van de bestuurders waarnaar verwezen wordt in de beslissing van de Vlaamse Regering van 20 januari 2023 en die van 15 september 2023. Dan is er het rapport van Stibbe met betrekking tot de mogelijke risico's voor staatssteun voor wat betreft een mogelijk overbruggingskrediet. Tot slot is er de samenwerkingsovereenkomst tussen Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) en de Vlaamse Regering.

Dan kom ik tot slot tot de concrete vertrouwelijkheidsovereenkomst tussen Gigarant en INEOS, dat non-disclosure agreement (NDA). We hebben dus voorlopig van INEOS nog geen toestemming gekregen om dat NDA te delen. Ik herinner u er hier aan dat we daar met Gigarant over gesproken hebben, en dat zij onze mening delen om dat wel te doen. Ik heb vanochtend nogmaals contact gehad met de public officer van INEOS om dat toch te vragen. Ik heb ook heel duidelijk gezegd dat in essentie alles in onze documenten staat, vanuit het parlement en de regering. Maar tot op heden hebben zij dat niet gedeeld. Zij beschouwen dat als een essentieel onderdeel van de contractuele documentatie, die niet gedeeld kan worden met derden. Vanuit Gigarant hebben we wel de afspraak dat zij zullen blijven aandringen om dat wel vrij te geven, maar tot op vandaag hebben we dat dus nog niet kunnen verkrijgen. De hele juridische analyse wordt in detail toegelicht in de nota van Stibbe, die ter beschikking zal worden gesteld van het parlement.

In het algemeen staat daarin – ik ga het in alle transparantie aan jullie meegeven – dat de geheimhoudingsclausules die hier in het parlement gelden, niet gel-

den voor documenten aan derden. In het algemeen komt het daarop neer. Het geldt niet voor documenten waar die vertrouwelijkheidsafspraken rond gemaakt zijn. De geheimhoudingsplicht van het parlement zou dus niet kunnen volstaan om documenten met derden, waarrond vertrouwelijkheidsafspraken zijn gemaakt, te kunnen delen met het parlement.

Ik kan alleen maar zeggen dat zowel Gigarant als wijzelf vinden dat dat NDA wel gedeeld moet kunnen worden. Op dit moment is dat niet het geval. Ik heb deze ochtend nogmaals de vraag gesteld, en men wil dat nagaan binnen INEOS. Ik denk dat dat goed zou zijn. We moeten wel dat evenwicht vinden tussen enerzijds die transparantie, die dan niet mag overslaan in contraproductiviteit wat betreft investeringen uit het buitenland. Maar voor zover ik het begrijp, zou dat NDA geen informatie van dien aard bevatten dat het niet onder die geheimhouding gedeeld zou kunnen worden. Ik blijf er voorstander van om dat wel te kunnen doen. En om enige geruststelling te geven naar transparantie en info die er toe doet om dat soort dossiers te kunnen beoordelen: alles wat in de documenten staat, zal gedeeld worden met jullie, en die bevatten absoluut de essentie. Dat NDA zou dan ook geen verrassingen meer mogen bevatten, en dat kan dus in de twee richtingen geïnterpreteerd worden. Waarom deel je die documenten dan niet, of waarom is dat dan nog nodig?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor de toelichting. Die was zeer helder en duidelijk. Ik vind het alvast ook een goede zaak dat u maximaal wilt gaan in die transparantie, die vorige keer terecht door collega Verbeurgt is gevraagd. Ik apprecieer de moeite die u daarvoor doet.

Ik wil nog een kleine waardering uitdrukken. Het is een vrij unieke waarborg, aangezien het over een overbruggingskrediet gaat. Dat is nog niet eerder gebeurd, maar de omstandigheden nopen er wel toe. Het is een zeer belangrijke investering. We hebben het debat hier al uitgebreid gevoerd, dus ik ga het niet helemaal opnieuw doen. Ik denk dat het wel een goede zaak is dat we er alles aan doen om die investeringen hier in Vlaanderen te houden. Het zijn heel veel jobs, het is heel veel groen groeipotentieel, en dat is echt wel nodig voor onze economie. Ik denk dus dat het een goede zaak is dat Gigarant daar snel heeft gehandeld, om ervoor te zorgen dat die investering niet gehypothekeerd wordt.

Van daaruit heb ik nog twee korte vragen. Ik neem aan dat het zo is, maar ik vraag het gewoon ter bevestiging. Dat overbruggingskrediet is uiteraard waarschijnlijk volledig gegeven op dat moment, dus dat wil ook zeggen dat die waarborg op dit moment al actief is voor het volledige bedrag. Ik neem aan dat dat niet in schijven wordt opgenomen zoals in de oorspronkelijke waarborg, en dat we op dit moment al die waarborg hebben lopen ter waarde van 62,5 procent van 400 miljoen euro, zijnde 250 miljoen euro, en dat dat actief is. Het is gewoon kwestie dat we daar zekerheid over hebben, want dat was een beetje onduidelijk bij de oorspronkelijke waarborg. Dan weten we waar we aan toe zijn. Dat is mijn eerste vraag: is het zo dat dat op dit moment al volledig actief is?

U hebt verteld over de overeenkomst rond de schuldverbintenis, die gelijkaardig is aan de oorspronkelijke waarborg. Dat is uiteraard een zeer goede zaak. Ik herhaal nogmaals dat het volledige risico niet rechtstreeks op de Vlaamse overheid komt. De INEOS-groep zit daar als eerste tussen, dat is toch een zeer belangrijk aspect.

Ik vroeg me nog het volgende af. Als de overbruggingsperiode afloopt en we dan, zoals u zegt, terugschakelen naar de oorspronkelijke waarborg, is het dan zo dat de resterende waarborg op het oorspronkelijke krediet genomen kan worden van het restant dat er nog is? Als ik goed reken, zou dat de oorspronkelijke 500 mil-

joen euro zijn min de 250 miljoen euro die we aan het overbruggingskrediet hebben gewaarborgd en min de 75 miljoen euro die al aan de oorspronkelijke waarborg geactiveerd was. Dat zou dan betekenen dat er, na het overbruggingskrediet en in het geval van een uitvoerbare vergunning, nog voor een bedrag van 175 miljoen euro verder geactiveerd kan worden op de oorspronkelijke waarborg. Klopt dat? Is dat ongeveer de juiste berekening? Of kan er bij de oorspronkelijke waarborg opnieuw voor een hoger bedrag geactiveerd worden? Het is belangrijk om te weten welk risico eventueel nog overgeheveld kan worden naar de oude situatie. Het is moeilijk om zoiets uit te leggen in woorden, maar ik neem aan dat u begrijpt wat ik bedoel. Is het resterende bedrag op de oorspronkelijke waarborg echt het restant of wordt het bedrag dat in de overbruggingswaarborg gegeven wordt, daarvan afgetrokken?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, ik zal beginnen met het positieve luik in uw antwoord. Het is namelijk zeer goed dat de mitigatie die in de eerste waarborg zat, verder getrokken wordt. Onder andere de schuldaflossingsverbintenissen aanzien van de volledige moedergroep is een positieve zaak. We moeten er inderdaad alles aan doen om ervoor te zorgen dat deze waarborg niet op de boeterham van de Vlaamse belastingbetaler komt.

Dit gezegd zijnde moet ik toch zeggen dat ik ontgoocheld ben in uw antwoord wat betreft transparantie. Ik begrijp dat u uw best doet, maar ik begrijp ook dat u – of de Vlaamse Regering – dus een nieuwe overeenkomst hebt afgesloten, dat u in de vorige commissievergadering gezegd hebt dat u vindt dat dat NDA vrijgegeven moet worden, en dat u een nieuw NDA afgesloten hebt. Neen, minister, met alle respect, maar voor waarborgen boven een bepaald bedrag is het de Vlaamse Regering die verantwoordelijk is en niet langer Gigarant. U – de regering – hebt dus goedkeuring gegeven, u hebt de bestuurders gevrijwaard, dus u bent verantwoordelijk voor het afsluiten van die overeenkomst – via Gigarant, maar het zit bij de bevoegdheid van de Vlaamse Regering. U hebt dus een nieuw NDA afgesloten zonder daarin te waarborgen dat die aan het parlement overgemaakt kon worden. Dat is wat u gedaan hebt. U hebt nochtans in de vorige commissievergadering gezegd dat u vindt dat dat NDA aan het parlement moet toekomen. Nogmaals, ik ben voor een waarborgsysteem. Maar we zien hier een bedrijf dat aan ons als parlement zegt: “Ik wil uw geld maar niet uw regels.” Want het zijn wij, als parlement, die er mee voor zorgen dat die waarborgregeling gegeven kan worden via de middelen van de Vlaamse Regering.

Ik vind het onbegrijpelijk dat u zegt dat er een rapport van Stibbe is dat zegt dat het niet kan binnen het parlementair inzagerecht, maar u had zich als minister geëngageerd dat u dat NDA aan ons ging overmaken. Nu zegt u dat ze niet willen, dat u het mooi gevraagd hebt, maar dat ze niet willen. Dat hebt u gezegd. “Ik heb het gevraagd aan de public relations officer, maar men wil het niet geven.” Ik verwacht van u dat u ook daar uw rol opneemt en zegt dat het parlement transparantie vraagt en dat op zijn minst het NDA overgemaakt moet worden. Men zegt dat men geen transparantie kan geven aan het parlement. Ik neem aan dat u als minister wel alle documenten hebt kunnen inkijken en u niet enkel gebaseerd hebt op een nota van Gigarant. Ik vind dus dat, als de transparantie geldt voor de minister, die ook geldt voor het parlement. Persoonlijk moet het mij toch van het hart dat u ons daar iets te gemakkelijk door INEOS in het ongewisse laat. Nogmaals, wanneer een bedrijf van die omvang de Vlaamse belastingbetaler om steun vraagt, dan moet het ook aanvaarden dat daar iets tegenover staat. Dat NDA vrijgeven aan het parlement is wel het minste.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Minister, inpikkend op het laatste: als ik het goed heb begrepen – en u moet me maar corrigeren als ik ernaast zit –, hebt u aan Stibbe een advies gevraagd om te kijken wat aan het parlement eventueel kon worden vrijgegeven. En Stibbe komt tot de conclusie dat het NDA, of de overeenkomst, niet aan het parlement kan worden overgemaakt, op basis van de spelregels in het Reglement van het Vlaams Parlement. Het is niet dat ik de deskundigheid van Stibbe in twijfel wil trekken, maar we zitten hier wel – hoe moet ik het zeggen – op een grens, op een spanningsveld tussen langs de ene kant het parlement en de parlementaire controle, en langs de andere kant een regering – en het maakt me niet uit dewelke – die een overeenkomst afsluit met een bedrijf.

Ik heb begrepen dat u bereid bent om het advies van Stibbe te delen met het parlement. Dan lijkt het me niet onlogisch dat we het advies van Stibbe toch even aan de juridische dienst van het Vlaams Parlement voorleggen, om ook langs die kant de inschatting eens te bekijken. Want we hebben een juridische dienst in het Vlaams Parlement. Die is de afgelopen jaren ook, terecht, versterkt. Het is niet onnodig om eens te kijken of zij de redenering van Stibbe volgen. Ik vind het ergens toch wel problematisch dat we op een spanningsveld zitten tussen parlementaire controle en het afsluiten van niet-onbelangrijke overeenkomsten met een bedrijf. Ik denk dat we daaromtrent, vanuit de kant van het parlement, toch een stukje opheldering moeten kunnen krijgen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik ben het volledig eens met uw suggestie. Het is voor mij geen enkel probleem. Dat NDA gaat inhoudelijk verder op basis van het eerste NDA. Daarom was ik ook wel wat verrast dat het eigenlijk niet kon. Maar, in alle eerlijkheid, men zegt ook: “We zien hoe die vertrouwelijkheid in het parlement werkt. We hebben dat de voorbije weken gemerkt. En dat werkt niet. Het wordt toch allemaal gelekt in de krant.” Dat was ook een antwoord dat we daar kregen. Dat speelt daar. Vertrouwelijkheid is een gevoelige kwestie.

Het neemt niet weg dat ik het met u eens ben om dat nogmaals juridisch te toetsen. Ik denk dat ik altijd heel consequent ben geweest in mijn houding op dat vlak, dat ik alles wat ik kan en mag delen, wil delen. Ik zal daar zelf ook alles aan doen en daaromtrent rechtstreeks in contact treden. Gigarant heeft dat inderdaad afgesloten onder aanvoering van de regering, op basis van de afspraken die daar in het verleden rond zijn gemaakt. Ik kan alleen maar bevestigen dat, naar inhoud toe, de essentie er zal staan. Alles wat ik met u deel, zijn alle documenten die betrekking hebben op onze beslissing in de Vlaamse Regering rond 15 september.

Was de waarborg al actief? Die is actief. Ik heb geen zicht op het totale bedrag dat daar vandaag al is opgenomen. Dat kan worden nagegaan. Het gaat over een half miljard euro, dat voor 112 miljoen euro al werd aangesproken in het kader van de investeringen, dan werd stilgelegd. Nu is het 250 miljoen euro. Als die weg is, gaat weer het saldo kunnen worden benut voor de investering voor de verdere bouw, als de bouw inderdaad zou kunnen worden hervat. Zo werkt het. Maar we blijven altijd binnen die enveloppe van een half miljard euro.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Wat de transparantie betreft, snap ik elke tussenkomst hier. Ik denk echt, minister Brouns, dat u uiterste moeite doet. U hebt die parlementaire reflex nog van vroeger om volledige transparantie te bieden. We zitten daar inderdaad op een snijvlak tussen hoever je kunt gaan met bedrijfsinfo en parlementaire inzage. Ik ben het eens met de collega's die zeggen dat je onder geheimhoudingsplicht als parlement eigenlijk over alles zou moeten kunnen beschikken. Het is niet zo dat we inderdaad gebonden zijn aan een juri-

disch advies waar wij geen vat op hebben gehad of dat niet door onze parlementaire diensten ten minste is geverifieerd of aan een juridische toets is onderworpen.

Dus, ik snap eigenlijk beide partijen daarin, maar ik apprecieer wel de moeite die de minister doet om alleszins alle informatie waarover we wél kunnen beschikken, ter inzage van het parlement te hebben. Ik denk dat de minister daarin zijn verantwoordelijkheid neemt.

Bedankt voor de bijkomende antwoorden. Ik wil gewoon nog dit aanstippen: als de overbruggingsperiode afloopt, moeten we wel eens kijken of door de heractivering van de oude waarborg de voorwaarden doorlopen van in het begin, dan wel of de oorspronkelijke waarborg nog door het hele proces moet gaan. Want dat is natuurlijk wel een wijziging van de voorwaarden. Ik neem aan, met alles wat intussen werd gezegd, dat dat door Gigarant nog eens moet worden beoordeeld naar de kern van de zaak. Ik kan me vergissen – ik ben natuurlijk ook geen enorme expert in de procedures van Gigarant – maar ik denk dat het niet zomaar kan worden geheractiveerd, zonder meer. Ik denk dat het proces opnieuw moet worden gelopen, en dan opnieuw, denk ik, met alles wat hier werd gezegd, is het goed dat we bij de heractivatie ook terugkoppelen naar het parlement. Want het gaat dan opnieuw over een aanzienlijk waarborgbedrag dat op dat moment weer tot leven wordt gewekt.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, over de transparantie zegt u dat het argument bij INEOS is dat ze hebben gezien dat het parlementaire inzagerecht tot lekken heeft geleid. Ik stel voor dat u in uw volgend overleg met INEOS eens de tijdslijn voorlegt. U zult zien dat het lek met alle informatie over de overeenkomst een artikel van De Standaard was. Dat was voor de inzage van het parlement, dus het lek kwam uit de regering.

Dat dat vandaag als argument wordt gebruikt om dit parlement geen inzage te geven, vind ik alle schande voorbij. De regering heeft gelekt. Ik weet niet wie, maar iemand in uw regering heeft gelekt. Ik heb een donkergeel vermoeden wie heeft gelekt. Dat dat dan vandaag als argument wordt gebruikt om ons inzage te ontzeggen, sorry, maar dat vind ik echt alle schande voorbij.

Wij hebben pas inzage gekregen in de documenten nadat het allemaal in de krant stond, en elke verwijzing die wij in deze commissie hebben gemaakt was op basis van de verwijzing in de krant. Het is dus de regering die lekt, en vervolgens gebruikt de regering als argument dat het parlement zich niet aan de regels houdt.

Zelfs – hij is hier niet – de collega van de PVDA heb ik niet kunnen betrappen op het lekken van gegevens die we via het parlementair inzagerecht hebben kunnen krijgen. Dus eerlijk gezegd maakt het mij nu wel echt boos dat vanuit de regering wordt gezegd dat het parlement zich niet aan de regels houdt.

Ik ben het dus volledig eens met collega Rzoska: laat ons het rapport van Stibbe binnen dit parlement bekijken. Voor mijn part kan er zelfs een aanpassing zijn aan het parlementair reglement, als er nog zaken verduidelijkt moeten worden, maar ik pik het niet dat een lek vanuit de regering wordt gebruikt om ons de toegang tot documenten te ontzeggen. Dat is voorbij alle parlementaire ethos, dus dit dossier zal wat mij betreft zeker een staartje krijgen.

De transparantie die u ons had beloofd, sorry, maar daar wachten wij opnieuw op. U maakt hier beloftes in de commissie, het NDA zal vrijgegeven worden. Dan blijkt dat, als puntje bij paaltje komt, niet het geval te zijn. Sorry, maar daar ben ik zwaar in ontgoocheld.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Johan Danen aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over sociale tewerkstellingsprojecten in de vorm van sociale restaurants en de moeilijkheden die ze ervaren – 3340 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Het is een vraag die ik in juli al had ingediend, maar ik kan u het slechte nieuws meedelen dat de problematiek ondertussen nog erger en schrijnender is geworden. Waarover gaat het? De laatste maanden kondigden verschillende sociale restaurants hun sluiting aan. Gisteren deed er nog een dat in Limburg, in Lummen, De Winning, maar ook een aantal in Bilzen en op andere plekken deden dat. Die berichten komen telkens als een donderslag bij heldere hemel. Je zou spontaan denken dat de restaurants niet goed draaiden, en dat er weinig volk kwam, maar niets is minder waar. Gevraagd naar de reden van de sluiting, kregen we te horen dat – naast de gestegen kosten – het toch vooral de afnemende subsidies zijn die zorgden dat de restaurants onleefbaar werden.

Voor onze fractie is dat extra zuur, net omdat sociale restaurants zorgen voor zinvol werk, en sociale contacten voor mannen en vrouwen die door allerlei problemen nog niet klaar zijn voor wat we gemeenzaam het reguliere circuit noemen. Bij uitstek horeca-activiteiten vormen een belangrijke activiteit binnen de sector van de sociale economie.

Daarom heb ik de volgende vragen. Naast de stijgende kosten, zijn het toch vooral de afnemende subsidies die een rol spelen bij de recente sluitingen. Bent u bereid om te onderzoeken om de subsidies in lijn te brengen van wat redelijk is, zodat dit soort sociale-economieondernemingen kunnen blijven doen waarvoor ze opgericht zijn, namelijk tewerkstelling voorzien voor mensen die nog niet klaar zijn voor de reguliere arbeidsmarkt?

Er wordt nogal gesteld dat tewerkstelling binnen de sociale economie primeert op het soort activiteit dat ontwikkeld wordt. Daar zijn we het mee eens. Alleen komt het er toch op aan onze sociale-economiebedrijven zo breed mogelijk te verspreiden over meerdere locaties in Vlaanderen, al was het maar omdat de werknemers in meer perifere gebieden niet op hun werk geraken als de tewerkstellingsplaatsen niet voldoende verspreid zijn. Zeker als we de chaos bij De Lijn bekijken, is die vraag vandaag extra pertinent. Wat is uw visie ter zake?

Hebt u zicht op nog andere sectoren binnen de sociale economie die extra kwetsbaar zijn als gevolg van stijgende kosten en afnemende subsidies?

Bent u het met mij eens dat de ondersteuning van kwetsbare mensen bij uitstek een kerntaak is van de overheid?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Danen. Sta me toe uw vragen samen te behandelen.

Ik constateer net als u dat een aantal sociale-economierestaurants in onze mooie provincie Limburg de deuren moeten sluiten. Ik lees dat u daar de dalende subsidie als reden voor aanvoert. In onze subsidie voor sociale economie differentiëren wij de nood aan ondersteuning aan het profiel van de werknemer. Sterke profie-

len krijgen minder ondersteuning dan de eerder zwakkere profielen. Die dalende subsidie als reden is dan ook enigszins verrassend. We hebben aan onze administratie gevraagd om dat grondig na te gaan. Uit een eerste controle blijkt dit niet te kloppen, maar ik ben zeker van plan om dat verder te onderzoeken. Sowiesso heeft de horecasector het moeilijk met de stijgende productie- en voedselkosten. Dat is sectorbreed, dus niet alleen daar waar er een samenwerking of een integratie is met de sociale economie. We zien in 2023 ook meer faillissementen in die sector dan vorig jaar. Zeker sociale restaurants worden gekenmerkt door lagere prijzen, waardoor zij minder in de mogelijkheid zijn om die stijgende kosten door te rekenen.

Net zoals u ben ik overtuigd dat wij als overheid de tewerkstelling van hen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt, moeten ondersteunen, en dat deze ondersteuning redelijk moet zijn. Ik volg uw bekommernis dat, gezien de mindere mobiliteit van deze mensen, het van belang is dat wij in iedere Vlaamse regio tewerkstellingskansen kunnen aanbieden. Als minister van Sociale Economie weet ik wat zij dagelijks realiseren, en krijgen zij onze volle steun. Ik ben ervan overtuigd dat, met de inzet van de expertise van de Sociale Economie en met onze tewerkstellingssteun, het creëren van tewerkstelling door vele werkgevers, verspreid over Vlaanderen, kan worden waargemaakt. Niet alleen in de social profit, maar ook in de reguliere economie liggen kansen om die mensen aan het werk te helpen. Waar deze mensen aan het werk gaan, mag geen verschil maken naar ondersteuning. De afstand tot de arbeidsmarkt moet op een gelijke manier worden vergoed.

Sinds 1 juli worden, met de komst van individueel maatwerk, alle werkgevers op eenzelfde manier gestimuleerd om personen met een arbeidsbeperking tewerk te stellen. Onze infocampagne 'Pracht van een werkkraacht' loopt volop, en ik ben blij dat we gedurende de eerste twee maanden reeds duizend aanvragen kregen voor deze maatregel. Alle subsidies worden geënt op de loonkosten, en volgen op die manier ook de stijgende loonkosten waar de organisaties mee geconfronteerd worden. Ik deel uw bekommernissen en zal nauw opvolgen hoe dat verder evolueert.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik denk dat het van belang is om op te volgen wat gebeurt, maar vooral ook om de mensen en sectoren die vandaag in de problemen zijn, echt acuut bij te staan. Ik weet niet of u dat doet, maar allicht zijn er nog sectoren, of nog sociale-economieprojecten die aan het omvallen zijn. Want als we het in de krant lezen, is het laat, te laat soms. Daar gaat wellicht een maandenlange strijd aan vooraf waarin men zich afvraagt wat men moet doen. Ik zou echt willen oproepen om dat goed te monitoren, en om snel rond de tafel te gaan zitten met de bedrijven die vandaag aankondigen dat ze zullen sluiten. Misschien is het nog niet te laat. Misschien kan er nog iets gedaan worden om te voorkomen dat ze sluiten.

Ik stel toch vast dat er heel veel gedrevenheid is, dat de mensen die daar werken, dat met hart en ziel doen. Ik vind het bijzonder schrijnend dat voor sommige andere bedrijven – de vorige vraag ging over INEOS – niet genoeg gedaan kan worden om projecten binnen te halen. Ik zou het jammer vinden als we dit soort projecten – De Winning, maar ook arbeidskansen in andere projecten – voor een stuk in de steek laten. Volg het op. Sta hen bij en zorg ervoor dat ze niet omvallen.

Ik zou u willen vragen naar uw zicht op andere sectoren die vandaag extra kwetsbaar zijn binnen de sociale economie. Hebt u daar zicht op? Monitort u dat? Nogmaals: als we het in de krant lezen, is het vaak te laat om bij te sturen.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik kan u alleen maar bijtreden in uw tweede tussenkomst. Ik ondersteun de sociale economie daar waar ik kan. We zitten nu in die hervorming van het individueel maatwerk, waar ik veel geloof in hecht. We zullen ook de kritische evolutie die er vandaag is, specifiek met sociale restaurants in relatie tot de horeca, bijzonder opvolgen. Waar extra ondersteuning geboden kan worden, zullen we dat doen.

De voorzitter: De heer Danen heeft het woord.

Johan Danen (Groen): Ik hoop dat dat kan, en dat het snel gebeurt. Nogmaals: laat hen niet in de steek. Ze hebben het nodig, vaak meer dan andere sectoren, omdat ze kwetsbaar zijn. De mensen die daar werken, zijn minder mobiel. Zij halen ook veel sociale contacten uit hun werk, zoals we weten, meer nog dan andere mensen, omdat de contacten van die werknemers voor de rest beperkt zijn, vanwege de specifieke situatie waarin ze zitten. Mijn oproep is dus: laat ze niet in de steek.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Imade Annouri aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de noodkreet uit de dienstenchequesector – 3448 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Axel Ronse aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de rentabiliteit van de dienstenchequeondernemingen – 3504 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Thijs Verbeurgt aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de rentabiliteit in de dienstenchequesector – 3524 (2022-2023)

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de verhoging van de inruilwaarde voor dienstencheques – 3527 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Uit een analyse van GraydonCreditsafe, die werd uitgevoerd in opdracht van drie werkgeversorganisaties in de dienstenchequesector, blijkt dat de helft van de dienstenchequebedrijven vandaag verlieslatend zijn. Ze pleiten voor een verhoging van de waarde van de dienstencheque die deels bij de Vlaamse overheid en deels bij de klant zou kunnen liggen. "Komen die extra middelen er niet, dan dreigen faillissementen en zal het systeem van de dienstencheque imploderen, met alle negatieve gevolgen van dien voor werkgevers, huishoudhulpverleners én gebruikers." Dat is alvast de mening van Ann Cattelain, CEO van sectorfederatie Federgon.

Vanuit de vakbonden klinkt een ander geluid. Ze wijzen op de realiteit dat de dienstenchequesector erg heterogeen is: van grote commerciële spelers met aandeelhouders tot kleinere bedrijven en bedrijven met sociale doelstellingen. De terugbetalingswaarde van de dienstencheque forfaitair verhogen voor alle bedrij-

ven is geen oplossing voor de vakbonden. Ze pleiten ervoor om het systeem helemaal te herbekijken en de financiering te koppelen aan strenge voorwaarden zodat ze de huishoudhulpen ten goede komen. Dat is iets waar we, denk ik, het in dit parlement allemaal over eens zijn.

We hebben het er gisteren nog over gehad tijdens de plenaire vergadering, en eerder hebben we het er ook al vaak over gehad. De dienstenchequesector schreeuwt al jaren om een waardige hervorming. Mensen die in deze sector werken, leveren onmisbaar en zwaar werk. Ze spelen een essentiële rol in het mogelijk maken van het combineren van werk en gezin voor anderen. Ze stutten voor een stuk de middenklasse in Vlaanderen, maar ze krijgen daar lage uurlonen en hoofdzakelijk deeltijdse tewerkstelling voor terug. Ik heb het gisteren aangehaald in de plenaire vergadering. Ze werken gemiddeld 24 uur per week voor een loon van 1350 euro. Collega's, dat is onder de armoedegrens van 1366 euro.

Huishoudhulpen leven vaak net boven tot onder de armoededrempel, vooral wanneer ze geen tweede inkomen in het huishouden hebben. Wetenschappelijke en sectorale studies tonen aan dat het welzijn en de gezondheid van huishoudhulpen te wensen overlaten, met spier- en gewrichtsaandoeningen, huidirritaties en luchtwegenproblemen als meest voorkomende problemen. Het werd gisteren niet aangehaald, maar ik wil het vandaag heel duidelijk zeggen: de koopkracht van huishoudhulpen is bovendien de afgelopen tien jaar alleen maar gedaald en de prijs van de dienstencheques werd niet geïndexeerd. Het dienstenchequestelsel wordt sterk gesubsidieerd door de overheid, met jaarlijks meer dan 1,3 miljard. Daar mag waardig werk en goede regulering tegenover staan.

Minister, wat is uw appreciatie van de studie van GraydonCreditsafe? Met welke actoren hebt u naar aanleiding van deze studie overleg gepleegd? Hoe staat u tegenover het voorstel van een lineaire verhoging van de waarde, ongeacht het statuut van de aanbieder? Welk studiewerk werd er vanuit de overheid de voorbije jaren uitgevoerd om de gezondheid van de sector in kaart te brengen? Wat zijn hier de resultaten van? Welke hervormingen in de sector zijn volgens u noodzakelijk? Welke daarvan zult u nog deze legislatuur realiseren? Hoe staat u tegenover het verhogen van de waarde van een dienstencheque voor de gebruikers, en wat moet er volgens u dan gebeuren met die verhoging en die extra middelen? Kortom, een vervolg op de vraag die ik gisteren heb gesteld en waar ik hopelijk een duidelijker antwoord op krijg.

De voorzitter: Ik vond het gisteren al vrij duidelijk, maar in communicatie werkt herhaling altijd.

De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Eerst en vooral geef ik een reactie op collega Annouri en het discours van Groen omtrent verloning en de situatie van de poetshulpen. Ik vind dat eigenlijk bijzonder hypocriet. U zit aan de knoppen, op de plek waar het moet gebeuren om ervoor te zorgen dat mensen netto meer verdienen en dat er minder van de lonen wordt weggevreten. En u zit hier op Vlaams niveau te toeteren dat er niets gebeurt. Uw fractieleider noemt bijvoorbeeld de jobbonus een maat voor niets. Wel, deze Vlaamse Regering, deze Vlaamse meerderheid, doet, onder meer voor de poetshulpen, wat Vivaldi nalaat te doen, namelijk dat ze er netto op vooruit gaan. Ik zou wat dat betreft toch wat minder noten op mijn zang hebben.

Collega's, wat de sector zelf betreft, wil ik nogmaals eraan herinneren dat wij 1,3 miljard euro, wat astronomisch veel Vlaams geld is, in die sector pompen. Het is uniek in de wereld dat een overheid tussenkomt in de kosten die men maakt om het huis schoon te krijgen om zo mensen te ondersteunen. Wij hebben dat systeem. Dat is een goed systeem, maar wat mij betreft, is dat de 'second best opti-

on'. Idealiter worden de lasten voor de werkende Vlaming en actieve mensen enorm verlaagd zodat we ons systeem niet meer nodig hebben. Maar we leven niet in zo'n wereld en het ziet er minstens toch naar uit dat daar het komende jaar geen verandering in zal komen. Dus het is onze verdomde plicht om dat systeem in stand te houden en te hopen dat dat systeem kan continueren.

Er zijn voorstellen gelanceerd door de sector zelf om de inruilwaarde met 5 euro te verhogen. Is dat dan de gebruiker die betaalt, is het Vlaanderen dat betaalt? Ik weet het niet, maar ik ga hier alleszins heel ondubbelzinnig zijn: wat onze fractie betreft, is een verhoging van de prijs voor dienstencheques, hetzij via de gebruiker, hetzij via de inruilwaarde, een 'no pasarán'. Ik ga u zeggen waarom. De werkende mens, actieve mensen worden al meer dan voldoende belast, en we gaan hun dat niet ontnemen. Mocht dat worden ontnomen, dan moet dat worden gecompenseerd door een Vlaamse lastenverlaging die budgettair minstens even groot is. Het is dus de opdracht voor de regering en deze meerderheid om ervoor te zorgen dat dat systeem kan blijven bestaan. Er is 50 miljoen euro bij gepompt voor de veiligheid en de omstandigheden en noem maar op van de poetshulpen. Tegelijk hebben we een aantal jaren geleden de toelage al met 100 procent geïndexeerd. Dat is dus ook gebeurd.

Minister, mijn vraag is dus: op welke manier gaan we dat systeem overeind houden, binnen de huidige budgettaire kaders én vanuit de premisse dat we de werkende Vlaming niet extra gaan belasten, geen lastenverlaging gaan ontnemen?

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Minister, dank u. Collega Ronse, heel kort op wat u zei, de waarheid is natuurlijk dat er geen enkele regering zo zwaar heeft geïnvesteerd in de koopkracht van de werkende Vlaming als de Federale Regering. *(Gelach)*

Mijnheer Bothuyne, u lacht. U maakt deel uit van die regering.

Robrecht Bothuyne (cd&v): Men laat zich meeslepen in het politieke spel, afhankelijk van de positie en het niveau waarop men zich al dan niet engageert in de regering.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Het zijn niet mijn woorden. Er zijn studies die dat aantonen. De lonen, de minimumlonen zijn gestegen, de pensioenen zijn gestegen, dankzij een investering die veel geld heeft gekost, maar waardoor de werkende Vlaming is vooruitgegaan. Dat mag dus ook wel eens worden gezegd.

Wat de dienstenchequesector betreft, het is inderdaad zo dat we daar een gesubsidieerde sector hebben. We hebben daardoor in het verleden ervoor gezorgd dat we arbeid uit het zwarte circuit hebben gehaald. Toch is het een systeem waar we kritisch naar moeten kijken: zijn er daar geen verbetermogelijkheden? Een van de problemen waar we tegen aanbotsen, is inderdaad dat de lonen in de sector te laag zijn. Ook blijft werkbaar werk een groot probleem. Het is hier al aangehaald door collega Annouri: mensen die in de dienstenchequesector werken, werken voor een laag loon, hebben zwaar werk en krijgen daarvoor niet altijd de waardering en het loon die ze verdienen.

Er is de voorbije weken inderdaad een actie gebeurd vanuit de werkgeversorganisatie, die extra middelen vroeg om de sector overeind te houden. De studie die zij zelf lieten uitvoeren door Graydon, verraste ons wel enigszins. Er is in het verleden door de regering zelf immers onderzoek gedaan naar de rentabiliteit, en daar werden toch wel wat andere cijfers aangehaald. De rentabiliteit staat voor bepaalde dienstenchequebedrijven inderdaad onder druk, zo bleek uit die studie, maar dat zijn vooral kleinere vzw's en dergelijke meer die veel aandacht hebben

voor welzijn en begeleiding. Er is in deze sector ook een groep die lustig aan de kassa passeert en voor wie de winsten toch wel voldoende ruim zijn. Dat bleek uit die studie, als ik zo vrij mag zijn om te interpreteren.

De oproep van de werkgevers had duidelijk impact, meer dan de negen maanden dat de werknemers al meer middelen vragen, want de Vlaamse Regering voorziet dus in 50 miljoen euro. We zullen het debat over die 50 miljoen euro dadelijk wellicht nog eens voeren, maar ik heb de volgende vragen over de studie van Graydon en de communicatie van de werkgevers.

Minister, hebt u zicht op de recente financiële situatie van de dienstenchequebedrijven? Kan die met ons worden gedeeld? Indien u die zelf niet hebt, wordt er een nieuwe rentabiliteitsstudie vanuit de regering uitgevoerd om te bekijken wat de situatie is?

Er zijn natuurlijk nog wel wat extra elementen. Zo beloofde u bijvoorbeeld dat er een verplicht intakegesprek zou komen, zodat er een evaluatie kan worden gemaakt van de nieuwe werkomgeving en het aanwezige materiaal. U verwees daar gisteren ook naar. Dat is niet zomaar een vrijblijvend idee, maar is noodzakelijk om bedrijven te laten voldoen aan de verplichtingen van de Welzijnswet, waarvan we weten we dat die lustig met de voeten wordt getreden door diverse van die bedrijven. Bedrijven hebben echter de taak te verzekeren dat werknemers een veilige werkplek hebben. Het is toch essentieel dat we die plek thuis waar mensen komen poetsen, eindelijk eens bekijken als een werkplek. De werknemersvertegenwoordiging van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) geeft hetzelfde advies. Bovendien zijn er in Brussel en Wallonië al verplichte huisbezoeken. Hoe staat u dus ten aanzien van de aanbevelingen van de werknemers in het SERV-advies van september daaromtrent? Komt er nu toch een verplicht huisbezoek? Ik heb daar immers niets meer van teruggevonden in het ontwerp van decreet.

Finaal heb ik nog een vraag, die niet in de ingediende vraag stond. Nogmaals, zult u alle hefboomen inzetten om de middelen die er zijn, vooral in te zetten voor betere loonsvoorwaarden en werkomstandigheden voor de poetshulpen? Wat zult u doen om te vermijden dat de extra middelen die de Vlaamse Regering vrijmaakt, gewoon verdwijnen in de zakken van de aandeelhouders van bepaalde bedrijven waarvan wij weten dat zij het niet te nauw nemen met de werkomstandigheden van hun werknemers?

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt, voorzitter. Ik heb alvast het voordeel dat men van mij zegt dat ik aan geen enkele regering gebonden ben. Nu, gisteren hebben we wel gezien dat zo'n onafhankelijke fractie niet alles is. (*Gelach*)

De voorzitter: Er zijn gewoon te weinig hoeken in het parlement om er nog te kunnen plaatsens, denk ik.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Dat is waar, weinig mogelijkheden.

Wel hulde aan collega Ronse, omdat hij ondanks 1,3 miljard euro aan Vlaamse middelen, en een volledig Vlaamse bevoegdheid toch nog de ruimte vindt om naar Vivaldi te wijzen. Uw collega Sander Loones zal zijn best moeten doen in de volgende legislatuur om hier in het Vlaams Parlement met zijn vinger naar de Kamer te wijzen.

Goed, ik denk dat er al veel dingen gezegd zijn. Ik ga niet alles herhalen. Ik ga een beetje dezelfde vragen stellen als de collega's hier. Er is die studie van Gray-

don, maar al veel langer zijn er de verzuchtingen van de dienstenchequeorganisaties. Voor alle duidelijkheid, dat is niet uit de lucht gegrepen. Ik heb die cijfers ook gezien. Ik heb met de dienstenchequeorganisaties gesproken, zowel de grote als de kleine. Daar is echt wel een probleem van rentabiliteit. Dat wordt op dit moment met kunst en vliegwerk opgelost, maar die vlieger gaat niet eeuwig blijven vliegen.

Er zijn een aantal oplossingen. Er zijn hier al een aantal dingen besproken – verhoging van de gebruikersbijdrage, et cetera – die soelaas zouden kunnen bieden, maar die om allerlei redenen, die ik ook begreep, niet zo evident zijn. Maar de vraag is dan natuurlijk: wat gaan we dan wel doen op korte termijn? Ik heb het dan niet over de volgende legislatuur, maar op korte termijn, de komende maanden, om iets aan dat rentabiliteitsprobleem in de huidige situatie te doen. Dus dat is ook mijn grote vraag aan u, minister.

Misschien nog een kleine bijvraag. Er was vanuit de werkgeversorganisaties, vanuit de dienstenchequesector, ook aangekondigd dat ze daar uitgebreid onderhoud met u over zouden hebben, om u ook eventueel op andere gedachten te brengen over de eigen bijdrage. Ik vroeg me af of dat onderhoud ook is gebeurd. Is daar iets officieel vastgelegd, of is dat eerder bij statements, open brieven, et cetera gebleven?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega's, ik wil nogmaals beginnen met heel duidelijk te benadrukken dat ik me er heel goed van bewust ben dat de financiële situatie van de dienstenchequeondernemingen vandaag, voor een heel groot aantal dienstenchequeondernemingen, toch wel erg zorgelijk is. Ik heb dat inderdaad nogmaals op mijn bord gekregen in mijn gesprek met Federgon.

Er is inderdaad een rentabiliteitsstudie, en er is inderdaad een Graydonstudie. Die kunnen we inderdaad met elkaar vergelijken als we twijfels hebben over de onafhankelijkheid of de inhoud. In elk geval is het zo dat die rentabiliteitsstudie hier dit najaar nog zal landen in het parlement. Dat is niet onbelangrijk, denk ik, in de gegeven situatie, en wat mij betreft, kunnen die twee met elkaar geconfronteerd worden om na te gaan of het een en het ander met elkaar in overeenstemming valt te brengen of niet.

Tijdens dat overleg hebben ze dus ook die preciaire situatie heel duidelijk geschetst. Uit die studie zou bijvoorbeeld blijken dat heel veel ondernemingen vandaag niet meer schokbestendig zijn en effectief dreigen om te vallen.

De werkgeversorganisaties stellen voor om de inruilwaarde met 5 euro te laten stijgen. Dus op basis van de Graydonstudie kwamen ze tot de conclusie dat de inruilwaarde met 5 euro zou moeten stijgen. Dat is inderdaad een groot bedrag, als je vandaag op 9 euro zit. Dat is enerzijds dus om de rentabiliteit te verhogen, maar ook om inderdaad te zorgen voor een betere verloning en kwalitatieve ondersteuning voor de huishoudhulp.

Dat zou een injectie betekenen van 400 miljoen euro in de sector, te betalen door de overheid of door de gebruikers. Dat is dan de vraag. U weet dat wij vandaag, collega's, 1,6 miljard euro investeren in de sector. Maar dus door elke cheque 5 euro duurder te maken voor de gebruiker, denk ik dat het op dit moment te veel van het goede is als de overheid dat voor een stuk zou moeten dragen.

We hebben dus uiteraard niet stilgezeten. We zijn ons zeer goed bewust van de preciaire situatie van de sector. Vorig jaar hebben we maatregelen genomen om de rentabiliteit te verbeteren. Zo is er beslist om de inruilwaarde van de cheque bij elke overschrijding van de spilindex volledig te indexeren, dus de 100 procent

indexering. Wat hiervan de concrete impact is, zal duidelijk worden bij de analyse van de jaarrekening van 2022. Dat zal ook door onze administratie meegenomen worden in de rentabiliteitsmonitoring van 2022. De resultaten hiervan, zoals gezegd, verwacht ik nog dit jaar.

Ik kan wel aangeven dat het niet mogelijk is om in deze analyse rekening te houden met de aanrekening van bijkomende kosten. Weet dat het ook mogelijk gemaakt is om bijkomende kosten aan te rekenen, uiteraard in alle transparantie. In het gewone jaarverslag zal wel kort ingegaan worden op die thematiek en zullen de resultaten meegegeven worden van de enquête die mijn administratie eerder dit jaar heeft afgenomen.

Zoals iedereen ondertussen heeft kunnen vaststellen, komt er volgend jaar geen prijsverhoging van de dienstencheque. Zo dadelijk zeg ik nog eens over die 50 miljoen euro, die we eenmalig kunnen terugnemen van de sector vanwege de onderbenutting, in plaats van die in de pot te steken. Dat was ook een optie. We hebben die 50 miljoen euro binnen kunnen halen in het kader van de begroting. Maar ik zal daar niet geheimzinnig over doen. Ik ben zeer duidelijk geweest, ook publiek, over mijn kijk op die belangrijke sector. Ik heb dat gisteren ook gezegd. Ik herhaal het vandaag.

Kinderopvang is belangrijk. Er is weinig discussie over het belang van kwaliteitsvolle kinderopvang en ondersteuning van onze gezinnen. Het is ook een activerende maatregel. Daarnaast zijn die huishoudhulpen in meer dan 750.000 gezinnen in Vlaanderen ook cruciaal. Zowel de kinderopvang als de huishoudhulpen zijn heel belangrijk voor de ondersteuning van onze gezinnen.

Als we vandaag vaststellen dat het volgend jaar tien jaar geleden zal zijn dat we nog aan de knop van de prijs hebben gedraaid, met een inflatie van 25 procent, dan is het niet meer dan normaal dat er ook naar die basisprijs wordt gekeken, vind ik. Vandaag zou die 11,52 euro zijn, als die de normale evolutie gevolgd zou hebben. Wij brengen allemaal met de regelmaat van de klok hulde aan de huishoudhulpen, hulde aan de sector. Als je het mij vraagt, en ik geef dat in alle openheid mee: als iedereen dat echt meent, dan denk ik dat we volgend jaar in elk van onze programma's kunnen nagaan hoe men die in de toekomst denkt te vrijwaren.

Als het aan mij ligt, kan die cheque in een eerste fase perfect op 9 euro blijven, maar kun je bijvoorbeeld iets doen aan de fiscale aftrek. Ik geef dat als voorbeeld. Dat is volgens mij de meest zachte knop om aan te draaien of om op te duwen, om iets te doen aan de financiering. Het zou een injectie betekenen – we hebben dat berekend – van 200 miljoen euro. Dat zijn 200 miljoen euro die je dan, met die 1,8 euro die je eruit haalt, kunt financieren.

Voor mij is het duidelijk, en ik zal daar ook transparant en duidelijk in zijn en blijven, dat als je die sector versterkt, je dan zowel die mensen – die huishoudhulpen die inderdaad bij de laagste lonen zitten – als de werkgever versterkt. Dat is het evenwicht dat gezocht moet worden in die grote hervorming. Daar ben ik het mee eens. Ik denk dat dat de opdracht is. Dat sociaal overleg loopt op dit ogenblik. Laat ons daar ook eerlijk in zijn: dat is geen evident parcours.

Maar de eenmalige 50 miljoen euro waar de vraag over gesteld wordt, gaat over de maanden november en december. Ik voelde heel goed aan de sector dat op dit ogenblik alles wat geïnjecteerd kan worden, omarmd wordt. Laten we daar eerlijk in zijn. Er is een decreet op til dat inzet op de versterking van de positie van de huishoudhulp op het terrein, als het gaat over welzijn op het werk en de arbeidsomstandigheden. Dat bedrag kan in de uitvoering daarvan meegenomen worden. Dat is voor mij de context op dit ogenblik, voor dit jaar, voor de inzet van die 50 miljoen euro.

Ik denk dat ik daarmee op hoofdlijnen een aantal zaken heb aangehaald. Bij de hertekening van het financieringsmodel wil ik ook nog even verwijzen naar het facturatiemodel. We hebben het er hier ook al verschillende keren over gehad. Vanaf 1 januari 2025 kiezen we radicaal voor elektronische dienstencheques. De volledige digitalisering zal een aantal voordelen bieden die de rentabiliteit ten goede zullen komen.

Eenzijds valt heel de administratieve rompslomp van het beheer van papieren dienstencheques weg. Daarnaast zal de inruilwaarde van een dienstencheque voortaan gekoppeld worden aan de prestatiedatum in plaats van de aankoopdatum waardoor de na-ijleffecten zullen wegvallen. De ondernemingen zullen na een indexering geen maanden meer moeten wachten om te genieten van een verhoging van de inruilwaarde.

De invoering van het digitale systeem is ook al een paar keer aan bod gekomen. Dat is ook een terechte zorg, die hier door meerdere collega's werd geuit. We houden uiteraard rekening met digitaal minder vaardige gebruikers. Het is ook interessant om te weten – ik weet niet of ik deze kanttekening al gemaakt heb, maar dan is het een herhaling: op dit moment gebruikt en bestelt 80 procent van de gebruikers elektronische dienstencheques. Bij het begin van deze legislatuur was dit amper 65 procent. Dat is ook het corona-effect, of in ieder geval de positieve evolutie van de digitale trein.

Tot slot kom ik nog even terug op het thema welzijn. Dat is iets dat ons ook allemaal nauw aan het hart ligt als het gaat over die huishoudhulpen. U weet dat de bevoegdheid op het vlak van welzijn op het werk nog federaal zit. Dat neemt niet weg dat wij daar ook uitvoerig aandacht voor hebben, binnen de mogelijkheden die we daartoe hebben.

Eerder dit jaar is er een uitgebreide campagne geweest rond welzijn op het werk in de sector. De flankerende maatregelen die tot onze bevoegdheid horen om dat thema onder de aandacht te brengen, nemen wij. Zo werd enkele maanden geleden een decreet goedgekeurd in de regering die de erkende ondernemingen verplicht de gebruiker te informeren over de wettelijke verplichtingen ten aanzien van de werknemer, en ook de verplichting die er is om het welzijn van de huishoudhulp te garanderen. Daar zitten verplichte bepalingen in. Die moeten uitgevoerd worden. In zoverre daar kosten aan verbonden zijn, kunnen die dus betaald worden vanuit de enveloppe van 50 miljoen euro die verdeeld zal worden.

Dat wordt nu dus verder uitgewerkt. Dat is in de regering afgesloten middels een besluit van de Vlaams Regering. Maar ik zal daar ook heel duidelijk in zijn: er is op een bepaald ogenblik gesproken over de piste van het al dan niet verplichte huisbezoek. Daar is – daar ben ik heel eerlijk in – geen consensus over gevonden. Het verplichte huisbezoek zit er nu dus niet in. Dat is een open debat met de sector. Als je het mij vraagt, dan denk ik dat we daar een evenwicht moeten zoeken, waarbij elke euro die je kunt geven, minimaal naar administratieve bijkomende lasten gaat. Er moet een basisbescherming zijn, maar ik steek het in de toekomst veel liever in het loon dan in extra lasten voor de onderneming.

Dat huisbezoek, daar is heel wat over gezegd hier in de commissie. Een huisbezoek is natuurlijk een momentopname. Het allerbelangrijkste is dat elke gebruiker attent wordt gemaakt op de regelgeving, de context waarin moet worden gewerkt en wat welzijn op het werk betekent, om dat welzijn op het werk van zijn of haar huishoudhulp maximaal te garanderen. Ik wil er ook op wijzen dat in de praktijk de werknemerstevredenheid toch wel goed is. Ik heb me daar natuurlijk over gebogen om na te gaan hoe het zit met de werknemerstevredenheid en wat de zorgen zijn die breed leven bij de huishoudhulpen in de context van het werk dat ze elke dag doen. Het is misschien ook wel eens interessant om die pre-

sentatie hier te krijgen. In heel wat organisaties zitten die medewerkerstevredenheidsscores eigenlijk toch wel goed tot heel goed. En daar is natuurlijk dat aspect welzijn op het werk een belangrijk onderdeel van; ware dat slecht, dan leidde dat niet tot goede medewerkerstevredenheidsonderzoeken.

Producten en materialen die al dan niet mogen worden gebruikt, heel concreet, behoren niet tot de bevoegdheid van de Vlaamse overheid. Dat is de taak van de preventieadviseur, conform de codex welzijn op het werk. Die moet er ook voor zorgen dat de regels worden nageleefd.

Dan, tot slot, er wordt ook verwezen naar de schriftelijke overeenkomst die moet worden opgemaakt. Er zijn inderdaad zeer veel bedrijven die die extra kosten aanrekenen. Dat moet worden afgesproken in een schriftelijke overeenkomst.

Tot daar, voorzitter, mijn antwoorden op de in de eerste ronde gestelde vragen.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank, minister, voor uw uitgebreide antwoord over een belangrijk onderwerp.

Ik ben het met u eens: huishoudhulpen zijn, net als kinderopvang, van ongelooflijk belang voor het stutten van de werkende middenklasse, om het zo maar te zeggen. Los daarvan denk ik dat we het er principieel allemaal over eens zijn dat wie gaat werken, dat op een veilige manier moet kunnen doen, ongeacht welke rol ze verder spelen in de maatschappij. Het is, denk ik, een erezaak als we onze arbeidsmarkt belangrijk vinden, dat we ervoor zorgen dat mensen die gaan werken, dat op een gezonde manier kunnen doen. We zijn het er ook allemaal over eens dat dat vandaag de dag onvoldoende het geval is voor die huishoudhulpen.

Ik wil op het belangrijkste dat u volgens mij hebt gezegd, nog even verder ingaan. U hebt veel aangehaald, en terecht. Het ging ook over de verhoging van de prijzen. Het gaat nu over 9 euro; met indexatie zou het op 11,25 euro komen. Dat, denk ik, hebt u gezegd. 11,52 euro?

De zachtste manier om het te doen, is via de fiscale aftrek. U hebt ons opgeroepen om het mee te nemen in ons programma en daar duidelijk over te zijn, zodat we daar na 2024 goede debatten over kunnen voeren. Ik denk dat dat een goede oproep is voor het debat zelf. Maar is het ook niet mogelijk om nu al een onderzoek te bestellen dat verschillende scenario's in kaart brengt over de impact van alles? Ik denk dat het een heel goede zaak zou zijn, tenzij dat onderzoek al lopende is, maar bij mijn weten niet. U mag dat straks dan toelichten. Ik zou heel graag uit een onderzoek naar verschillende scenario's, van 1 tot zoveel euro en op verschillende manieren, willen weten, welke impact dat heeft. En ook: welke elasticiteit is er? Ik denk dat men dat in Brussel en op andere plekken heeft gedaan. Vanaf wanneer gaan mensen beginnen af te haken? Vanaf welk bedrag gaan mensen afhaken en er minder gebruik van maken? Dat soort dingen zou men eens in kaart moeten brengen om dat debat op een nuchterder manier te kunnen voeren en alle informatie samen te laten komen. Ik denk dat we op die manier wel een belangrijke stap vooruit kunnen zetten om ervoor te zorgen dat we die discussie ideologisch samen kunnen voeren.

De reden waarom ik hierover begin – en de voorzitter heeft het er net over gehad – is de volgende. Ik ga dat niet doen. Ik vind het een ongezonde reflex in dit parlement om continu federaal en Vlaams tegen elkaar op te zetten, naargelang de eigen agenda. We zitten in het Vlaams Parlement. Ik ben er fier op dat ik hier zit. Er zijn heel wat bevoegdheden om over te discussiëren. Dus, ik heb niet getoeterd, collega Ronse, ik heb ook geen toeter bij. Ik heb de definitie eens opgezocht. Het gaat zelfs niet over spreken, het gaat over auto's en een toeter en

kinderspeelgoed. Ik heb hier een tussenkomst gedaan. Het is aan u om erop te reageren zoals u wilt, natuurlijk. Maar om – zoals collega Vande Reyde heeft gezegd, iets dat volledig in Vlaamse handen is, 1,3 miljard euro die wordt uitgegeven – als partij die sinds 2004 aan de macht is naar federaal te wijzen, dat vind ik voor een stuk een zwaktebod. Ik vind dat jammer. Laat ons gewoon kijken wat we hier kunnen doen om ervoor te zorgen dat we de situatie voor die mensen beter maken. Laat ons erop vertrouwen dat de collega's aan de overkant van de straat hun werk doen, zonder elke keer opnieuw de debatten terug hier te brengen.

En dan nog heel kort, omdat ik erdoor getriggerd ben, voorzitter, het volgende. Mijn punt over die jobbonus is altijd hetzelfde geweest. Je hebt twee doelen, waar ik het mee eens ben: meer mensen activeren om te gaan werken, en ervoor zorgen dat mensen op het einde van de maand meer netto overhouden. In allebei slaagt de jobbonus niet. Dat zeg ik niet alleen, dat zeggen ook alle arbeidsmarktexperten zoals Stijn Baert, Ive Marx, et cetera. Op dit moment is de financiële prikkel onvoldoende om mensen aan de slag te krijgen. En wat het netto betreft: jullie hebben continu de mond vol over 600, 700 euro per jaar, maar zeg er dan ook bij dat het maar over duizend mensen gaat, op die meer dan 700.000 mensen die daarvoor in aanmerking komen. Het is gewoon puur objectief. Het is symbolisch. Ik snap niet dat jullie daaraan vasthouden. Het is niet efficiënt. Daar zijn arbeidsmarktexperten het over eens, en toch blijven jullie eraan vasthouden. Ik vind dat opvallend. Ik vind dat geen goede zaak. Ik denk dat we die middelen in Vlaanderen beter kunnen gebruiken op de arbeidsmarkt. Dat zal mijn punt blijven tot de werkelijkheid iets anders laat zien, en dat is vandaag de dag nog niet het geval.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ik ga u een plezier doen, collega Annouri. Ik ga nog een keer over het federale beginnen. Als mensen 100 euro verdienen, bruto, dan vreet Vivaldi daar meer dan 54 euro van weg, meer dan 54 euro. Er is geen enkel land in de wereld, tenzij een communistisch bestuurd regime, dat meer wegvreet van lonen van mensen. Naar waar gaat dat? Naar ongelooflijke putten, met dit jaar meer dan 30 miljard euro begrotingstekort, en naar een Waalse economie die compleet op het communistische af bestuurd wordt, en die nog bezwaarlijk een economie kan worden genoemd. Die stuurt nauwelijks mensen naar onze Vlaamse vacatures.

Wij zeggen op Vlaams niveau: we gaan dat probleem van mensen die netto heel weinig overhouden, door dat zware wegvreten van die lonen, oplossen of minstens aanpakken, voor een stukje, door onder meer de jobbonus. U kunt daar lacherig over doen, u kunt zeggen dat dat niet activerend is, niet dit, niet dat. Of u kunt hier arbeidsmarktexperten citeren. Maar ik ben er eigenlijk best wel fier op dat een regering waarin wij mee besturen, zegt dat ze er iets aan zal doen, zodat mensen netto meer overhouden als ze gaan werken. Ik ben daar oprecht fier op.

Ik ga blijven wijzen naar Vivaldi, en naar de complete standstill om iets te doen aan het feit dat een overheid meer dan 54 euro wegvreet op de 100 euro die iemand verdient. We zouden collectief beschaamd moeten zijn als generatie, dat zoiets nog bestaat in een westerse wereld. Dat is bijna communisme. We zouden diep beschaamd moeten zijn.

Maar goed, het ging over de dienstencheques. Daarover ben ik, ten eerste, tevreden dat u die verplichting om dat huisbezoek te doen of dat advies of dat voorstel niet zult doorvoeren, minister. Er zijn heel veel gezinnen waar het goed gaat, waar niet zo'n bezoek vooraf nodig was. Om nu te gaan opleggen om voor

alle gezinnen eerst iemand van het kantoor te laten komen? Dat is heel die sector meteen in het faillissement duwen. Dat mag absoluut niet gebeuren.

Ik heb nog een laatste bedenking. Collega Verbeurgt sprak over alle aanbieders van dienstencheques die een rentabiliteitsperspectief moeten hebben. We hebben hier ooit een hoorzitting gehad waar onder meer i-mens vzw bij zat. Wat hebben we toen vastgesteld? Dat zij in veel duurdere paritaire comités zitten, dat zij qua overheid ook met veel meer zaken zitten dan anderen. En de vraag is natuurlijk: moeten wij die publieke actoren die met een veel hogere kostenstructuur die dienstenchequeopdracht aangaan, vanuit Vlaanderen nog extra financieel gaan injecteren? Mijn antwoord daarin is neen.

Waar ik vooral perspectief in zie, is om een keer een deftig rapport te zien van hoe die consolidatie nu zit in die sector. Hoe zit het nu met de marges op privaat vlak? Is er nog een mogelijkheid om via grote volumes rendabel te zijn? En inderdaad, laat ons dan – wie de volgende legislatuur ook in de bestuursploeg zit – in het eerste jaar van die regering de dingen doen die nodig zijn om die rentabiliteit te garanderen.

Maar ik zeg er nogmaals bij dat, wat onze partij betreft, elke lastenverlaging die geschrapt wordt – lees: het duurder maken van dienstencheques – in een volgende legislatuur gecompenseerd moet worden met een Vlaamse lastenverlaging voor wie werkt, die minstens dezelfde omvang heeft. Je kunt niet zomaar die prijzen optrekken. Het overheidsbeslag in ons land is al veel te hoog, en op Vlaams niveau doen we daar niet aan mee.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik begrijp waarom collega Ronse graag twee derde van zijn tijd aan het federale niveau besteedt. Alle mooie woorden ten spijt over respect voor de poetshulpen, en ik citeer collega Ronse: "Schouder aan schouder staan, over de partijgrenzen heen voor werkbaar werk voor onze poetshulpen." Ik begrijp dat u dat meteen inslikt als het bijvoorbeeld over het plaatsbezoek gaat. Dat gaat dan over de intake, en niet bij gezinnen die vandaag al een klant zijn, maar bij een nieuwe klant. U moet toch eens beseffen dat wij vandaag de meest kwetsbaren op onze arbeidsmarkt – dat zijn mensen die de taal niet machtig zijn, vaak kortgeschoold zijn, en een eerste werkervaring opdoen na langdurige werkloosheid – alleen naar een werkplek sturen, zonder te weten hoe die woning eruitziet of wie die persoon is. Ik kan u uit eigen ervaring zeggen dat je vandaag een poetshulp kunt vinden zonder zelf ook maar één rechtstreeks contact te hebben gehad met het dienstenchequebedrijf. Dat is wat wij vandaag doen. Mijnheer Ronse, u hebt de woorden vol over respect voor de poetshulpen. Wel, ik vind het bijzonder pijnlijk dat de N-VA op dat vlak op de rem staat.

Het tweede dat u hebt gezegd – dat heb ik ook goed gehoord –, is dat u de kostenstructuur van de publieke dienstverleners onder vuur neemt. Maar over de winsten van de private dienstverleners zwijgt u in alle talen. Ik begrijp dat u dan liever over het federale niveau praat, dan kleur te bekennen over wat u hier in Vlaanderen doet.

Ik wil nog een paar zaken zeggen, minister. Ik zal proberen om er snel over te gaan. Wat dat voorbereiden van de volgende legislatuur betreft, ben ik het volmondig met u en met collega Annouri eens. Ik denk dat het duidelijk is dat er binnen deze regering geen draagvlak is om nu nog een fundamentele hervorming te doen van het systeem. We kunnen dat betreuren. U hebt het met ons vastgesteld. Ik denk dat er inderdaad heel wat partijen reeds ideeën hebben daarover. Ook mijn eigen partij heeft trouwens al duidelijk stelling ingenomen over wat die fiscale aftrek betreft. Ik denk dat we grondig moeten kijken naar wat we moeten

doen om die sector in de toekomst te hervormen, waarbij we inderdaad de verschillende scenario's in kaart moeten brengen.

De heer Ronse zegt dat de Vlaming niet op kosten gedreven mag worden, maar ik vind het eerlijk gezegd toch maar getuigen van gezond verstand dat we moeten nadenken of een parlements lid evenveel betaalt voor een poets hulp als mensen die vandaag met een minimumloon moeten rondkomen. Dat zijn zaken die we moeten kunnen bekijken. Kunnen we daar variaties inbouwen? Wat is de impact van die fiscale aftrek? Die verschillende scenario's, minister, als u zichzelf nog een rol toebedeelt in dat dossier, dan is dat inderdaad het voorbereidend werk. Ga daarmee aan de slag, en bereid verschillende scenario's voor, zodanig dat een volgende regering wel de moed kan tonen om dat te hervormen.

Wat de rentabiliteit van de sector betreft, zijn er inderdaad grote verschillen in die sector. Ik denk dat bedrijvenorganisaties die veel in de begeleiding van hun werknemers investeren, het moeilijker hebben om die rentabiliteit staande te houden. Ik denk dus dat het belangrijk is dat de studie die daarrond wordt uitgevoerd, daar toch wel naar kijkt. Ik kijk uit naar het onderzoek dat u hebt beloofd.

Wat de extra kosten betreft, collega Ronse, kunt u eens naar Wallonië kijken. Daar heeft men een verbod op de extra kosten ingevoerd voor de gebruiker. Bovendien heeft men daar wel de moed gehad om de tarieven aan te passen. Daar heeft men wel de moed om te kijken naar werkbaar werk. Er zijn veel zaken die beter kunnen in Franstalig België, waar ik het met u over eens ben, maar hieruit kunnen we lessen trekken van Wallonië. Ik stel voor dat we dat doen.

Over het verplichte bezoek en het intakegesprek heb ik het al gehad, minister. U hebt dat groots aangekondigd, maar de realiteit vandaag is dat u de poets hulpen toen blij hebt gemaakt met een dode mus. Het stond in grote letters in alle kranten na een bezoek van de vakbonden aan uw kabinet dat u voor een verplicht intakegesprek ging. U komt daar van een kale reis thuis. Het siert u om te zeggen dat u dat hebt geprobeerd, maar dat u er niet in bent geslaagd omdat uw coalitiepartner – ik denk de N-VA, als ik het goed heb begrepen – u daarop heeft teruggefloten.

We gaan het straks nog hebben over mijn voorstel van resolutie, maar over die 50 miljoen euro heb ik u op twee vlakken goed begrepen, minister. U zegt dat het gekoppeld kan worden aan een sociaal akkoord. Neen, het moet gekoppeld worden aan een sociaal akkoord, temeer omdat ik ook heb begrepen dat die middelen nog dit jaar ... *(Opmerkingen van minister Jo Brouns)*

Ja, dan is het dus nog crucialer om te zeggen dat jullie dit als hefboom gebruiken richting een sociaal overleg. En dat jullie zeggen dat die middelen pas worden vrijgegeven als dat sociaal akkoord er is. Ik wil mij niet uitspreken over de inhoud van het sociaal akkoord, maar een sociaal akkoord zal leiden tot een vooruitgang voor werknemers en werkgevers. We zullen straks de discussie nog voeren onder de parlementsleden, maar laat ons dus meteen die koppeling maken, en zeggen dat die 50 miljoen euro essentieel gebonden is aan een sociaal akkoord in die sector. Ik denk dat dat echt zou getuigen van respect aan die poets hulpen.

U zult het mij vergeven dat ik onze campagneslogan hier citeer, maar er is in dit dossier al zeer veel gezeverd. Er is al zeer veel beloofd. Ik heb het de vorige keer gezegd: 'paroles, paroles, paroles'. Het is tijd voor actie. Het is tijd om echt vooruit te gaan met die sector. Collega Ronse, u hebt genoeg gezegd over respect. Het is tijd voor daden.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Na de toeters en de campagneslogans misschien even verder in de pas lopen en zeggen, minister, dat ik heel blij ben, allereerst met uw redenering dat het niet het moment is om bijkomende verplichtingen op te leggen aan de dienstenchequeorganisaties die weinig te maken hebben met de realiteit. Ik verwijs onder meer naar dat huisbezoek. Ik treed collega Ronse bij. Ik zie dat ook in de praktijk. Soms is dat nodig. Als het nodig is, dan is er wel voldoende flexibiliteit om daarvoor te zorgen. Maar je moet dat niet gaan opleggen als dat het doel ver voorbijschiet.

Ik ben ook akkoord met uw algemene opmerking. Collega's, het is natuurlijk een onderwerp dat mijn collega Ongena, die wegens onverklaarbare redenen wederom afwezig is, heeft opgevolgd de voorbije jaren. Maar ik heb misschien niet het ontstaan maar wel de prille evolutie van de dienstencheques van nabij gevolgd, ook als medewerker in dit huis. De oorspronkelijke opzet is altijd geweest om in een sector die gekenmerkt wordt door veel zwartwerk en door een heel preciaire arbeidssituatie van de mensen die daarin actief zijn, de mensen die vaak die jobs ook nodig hebben – 'laaggeschoold' is een woord dat ik niet graag gebruik, maar mensen die een bepaalde scholing gehad hebben – kansen op de arbeidsmarkt te geven. Het is er net op gericht om die arbeidsmarktsituatie te verbeteren en ook tweeverdieners die willen gaan werken, de kans te geven om dat te doen in combinatie met hun privéleven, gezin enzovoort. Die opzet was oorspronkelijk goed. We zien nu na zoveel jaren – het systeem bestaat al sinds 2001 – wel dat we met een Vlaamse bevoegdheid zitten van 1,3 miljard euro, gigantisch veel geld, waarbij de economische basis verder aan het eroderen is tot op een punt waar het enkel nog mogelijk is als dat gesubsidieerd wordt met andere activiteiten. Ik heb hier in de commissie bijvoorbeeld al een aantal keren, onder andere van de collega's van de PVDA, gehoord dat daar megawinsten gemaakt worden, en over de cowboys in de sector en zo. Dat is niet de realiteit. De meeste dienstenchequeorganisaties die nu nog het hoofd boven water houden, doen dat door kruisbestuivingen met andere activiteiten. Je ziet dus dat die economische basis eigenlijk volledig in gevaar is. Dan ben ik akkoord met de minister, die zegt dat je dat op dit moment kunt stutten – en dat wordt gedaan –, maar dat je eigenlijk een brede aanpak nodig hebt waar er werk gemaakt wordt van een heel nieuwe gezonde economische basis, waarbij ook de eigen bijdrage in het debat meegenomen moet worden. Dat is eigenlijk de enige manier om ervoor te zorgen dat dat systeem op termijn nog altijd kan blijven bestaan. Minister, ik ben akkoord met u wanneer u zegt dat het dan nodig is dat iedereen daar ook in zijn partijprogramma, los van de slogans, kleur in bekent.

Voilà, ik denk dat we er niet uit zijn met dit debat, maar dat we alleszins weten dat er op korte termijn zeker nog iets moet veranderen. Laat ons daar vanuit dit huis, mijnheer Ronse, alvast verder werk van maken.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Misschien aan collega Vande Reyde: ik zal mij onthouden van mopjes over mijn partijvoorzitter, want ik vind dat dat in tijden van lijstvormingen niet zo verstandig is. Ik ga dus onmiddellijk over tot het onderwerp zelf. *(Opmerkingen van Maurits Vande Reyde)*

Er zijn de studies die we nu krijgen via de werkgevers. Die vallen natuurlijk niet uit de lucht. Ongeveer drie jaar geleden brachten we al de cijfers van hen, en toen hadden ze al bepaalde voorspellingen gemaakt over wat er zou gebeuren in 2022-2023. Wat zij nu willen aantonen met hun onderzoek, is dus niet nieuw. Maar ik stel natuurlijk ook vast dat er de kritiek is van de vakbonden, die een aantal zaken anders interpreteren en ook bepaalde vragen stellen. Daarom vind ik inderdaad, minister, dat het de rol is van de overheid, als grote mecenas van dit belangrijke systeem, om duidelijkheid te brengen. Ik noteer ook graag dat u

aankondigt dat u in het najaar duidelijkheid zult brengen, zodat we geen wellenietesspelletjes meer moeten spelen, maar dat we op basis van de concrete cijfers verder kunnen zien.

Ik heb twee vragen in dat kader. Ten eerste is er destijds in deze commissie al verwezen naar het onderzoek van IDEA Consult, een groot onderzoek dat zij gedaan hadden, onder andere over de terugverdieneffecten en zo, die jammer genoeg voor ons dan vooral federaal waren en minder op Vlaams niveau. Maar goed, het is toch belangrijk om die zaken die toen in kaart gebracht werden, nog eens opnieuw te belichten. Er is in de voorbije vijf jaar toch heel veel veranderd qua financiering, qua inflatie, de situatie van de gezinnen, de situatie van de huishoudhulpen en dergelijke meer. Maar een deel van het onderzoek ging toen ook over het draagvlak bij de gebruikers naar wat er eventueel zou kunnen. Toen was het nog van: kunnen we naar tien gaan of niet? Dat was toen een van de onderzoeken. Ik denk dat er ook daar misschien wel een heel andere situatie kan zijn. We hebben corona gehad, we hebben het respect dat er op alle banken is, zowel bij de gebruikers als bij de politici en alles daartussen. Het is dus nuttig dat dat bekeken kan worden, omdat ik denk dat we hetzelfde moeten doen als wat minister Somers doet bij het Gemeentefonds. Iedereen zegt daarvan dat het moet veranderen, alle partijen zeggen dat we er zaken aan moeten veranderen, en we gaan ervoor zorgen dat alle onderzoeken gedaan zijn, dat alles op tafel ligt, zodat volgend jaar half juni er gehandeld kan worden, dat men dan geen zaken meer moet onderzoeken. Ik vraag dus concreet welke bijkomende onderzoeken u nog zult laten doen, minister.

Ik heb de vraag in het verleden al gesteld. Ik hoor soms bepaalde spelers in de sector zeggen dat er niet echt een structureel overleg is tussen hen en de Vlaamse Regering, en dat u alleen optreedt als het kot in brand staat. U hebt daarstraks gezegd dat de sociale partners niet de beste match zijn. Ik denk dat u daar een belangrijke rol kunt spelen. Heel concreet: hoe overlegt u met hen, ook als de zaak niet primair in de aandacht staat?

Robrecht Bothuynne (cd&v): Collega Ronse, het overheidsbeslag is het resultaat van de acties van zowel de federale, Vlaamse als lokale overheden. Dus als Vlaams Parlement dragen we daar ons deel bij. U hebt gelijk dat het bijzonder hoog is. Het is niet dus niet evident om voor de rentabiliteit van deze sector honderden miljoenen euro's extra overheidsgeld uit te geven. Maar zolang we de automatische index kennen en we een zekere vrijheid van onderhandelen willen over loon en loonvorming, is het pure wiskunde dat, om de sector de nodige ruimte te geven, het geld van ergens anders moet komen. Als het niet van de overheid komt, zoals u stelt, zal het op termijn van de gebruiker moeten komen, anders is deze sector uiteraard ten dode opgeschreven. Aangezien we allemaal respect hebben voor de poetshulpen en de belangrijke waarde die ze in deze samenleving hebben, is dat niet de bedoeling.

Wat betreft de werkzaamheden van deze commissie komt er een rentabiliteitsanalyse en is de studie Graydon er. We gaan het zo inplannen dat er, allicht in december, hier een hoorzitting zal plaatsvinden, zowel met de sector als met de mensen die de analyse en de studie hebben gemaakt. Zo heeft iedereen een duidelijk zicht op wat er kan gebeuren.

Wat betreft de 50 miljoen euro aan middelen, moeten we eerlijk zijn ten aanzien van de sector en de mensen die daar werken. Het idee dat je met die 50 miljoen euro een loonsverhoging kunt onderhandelen, is ridicuul. Niet alleen door het feit dat het een relatief beperkt bedrag is als je het naast de loonmassa legt in de sector, maar ook omdat het een eenmalige injectie is die de sector het komende jaar in staat stelt om op het vlak van werkbaarheid en rentabiliteit een stukje te overleven, voor we naar een grote hervorming gaan. Dat conditioneren en laten

gijzelen door de ene of andere sociale partner aan tafel, lijkt me tegen het belang van de poetshulpen, de sector, de bedrijven en de tienduizenden gezinnen in. Dus u kent meteen ook de stemhouding van mijn partij als we het straks over de resolutie gaan hebben.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik heb het gevoel dat er al heel wat elementen in uw tussenkomst zaten, wat de collega's ook niet zal verbazen. Wat het onderzoek betreft, hebben we de rentabiliteitsstudie en de studie van Graydon. Ik denk dat het inderdaad goed is dat we die hier zeer nauwgezet onder de loep gaan nemen. Die rentabiliteitsstudie heeft natuurlijk ook de scenario's in zich die we vragen in functie van een toekomstig nieuw beleid. Ik denk dat daar wel meer in staat waar we mee aan de slag kunnen gaan en dat die een antwoord kan zijn op de terecht gestelde vragen die de basis moeten leggen om in een volgend regeerakkoord de juiste keuzes te kunnen maken. Dus de verschillende scenario's en de impact van het ene of het andere, zijn onderdeel van de rentabiliteitsstudie, wat onze oefening vergemakkelijkt. We zullen zeker vragen om daar voldoende mogelijke toekomstscenario's, die een antwoord zijn op alle uitdagingen, in mee te nemen. Zo is het bijvoorbeeld bekend dat, wanneer je aan de prijsknop draait, dat impact heeft op het aantal aangekochte cheques. Dat is logisch, daarom is er ook het idee van die fiscale aftrek, waardoor die 9 euro vandaag die 9 euro kan blijven.

Er werd wat smalend gedaan over het aantal mensen die het hoogste bedrag van de jobbonus krijgen. De groep die er gebruik van kan maken, de werkende Vlaming, omvat bijna 1 miljoen mensen. Het gemiddelde bedrag is 250 euro, wat ik persoonlijk een aanzienlijk bedrag vind dat erbij kan komen. Maar ik denk ook, zonder hier in een politieke discussie over Vlaams en federaal terecht te komen, dat we het er allemaal over eens zijn dat die grondige fiscale hervorming absoluut nodig is. Die loons- en arbeidsvoorwaarden zitten nog altijd federaal. Dat is gewoon de realiteit. Dus die hervorming is nodig om het verschil tussen werken en niet-werken op te trekken en om zo een sterker activerend effect te krijgen. Ik ben dus absolute voorstander om de blauwdruk van collega Van Peteghem zo snel mogelijk uit te voeren.

Over de 50 miljoen euro is eigenlijk ook al het een en het ander gezegd. Ik denk inderdaad dat dat iets is om op korte termijn in te zetten. Het nieuwe decreet dat de nodige aandacht schenkt aan het welzijn op het werk komt er, en die middelen kunnen daar ook voor ingezet worden. Maar ik denk dat de grote hervorming, zoals gezegd, voorzitter en collega's, wat mij betreft volgend jaar deel moet zijn van een nieuw regeerakkoord.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Dank u wel, minister, voor uw bijkomend antwoord. Een paar dingen: er wordt gezegd dat we de prijzen niet mogen verhogen omdat we niet zouden willen dat de Vlaming daar meer voor gaat betalen, of de Vlaming niet op extra kosten willen jagen. Collega's, voor alle duidelijkheid, die poetshulpen zijn ook Vlamingen, dat zijn ook werkende mensen, dat zijn ook de mensen die we hier toch met zijn allen mee vertegenwoordigen. Die zitten op dit moment ook in heel preciaire situaties.

Ik vind het dus een vreemde tegenstelling om te zeggen dat we de Vlaming niet op kosten gaan jagen, terwijl er op dit moment Vlamingen de prijs aan het betalen zijn. Dus zowel door onderverloond te zijn, als fysiek, zoals door ziekte, kwetsbaarheid en dat soort zaken. Dat is volgens mij een dualiteit die compleet vreemd is en niet hoort. Je moet ze niet tegen elkaar opzetten. Je moet ervoor zorgen dat zowel de meest kwetsbare als de middenklasse erop vooruitgaan.

Ten tweede, over die huisbezoeken en intakegesprekken ben ik het volledig eens met collega Verbeurgt, minister. Het is van cruciaal belang. Het is iets waar heel veel mensen naar uitkeken. Het was echt iets dat werd opgenomen door de vakbonden als iets essentieels. Men keek ernaar uit. Men dacht dat men daar ook uw 'go' had. Nu wordt daarop teruggekomen. Ik denk dat dat geen goede zaak is.

We hebben hier de discussie gehad over moeilijke situaties waarin poetshulpen terecht komen als ze ergens thuis zijn. Ik vind dat een jammere zaak en een stap achteruit in het garanderen van de veiligheid en werkomstandigheden van de huishoudhulpen. Dat is geen goede zaak.

Nog een derde opmerking, als het gaat over het welzijn van huishoudhulpen, heeft men heel vaak gezegd dat men mensen uit de zwarte sector gaat halen, dat men dat voor een stuk in een officieel circuit gaat doen en men die mensen beter gaat beschermen en dat dat een opstap zou creëren om mensen naar een andere job te laten doorgroeien. Voor heel veel mensen in die poetshulpsector is dat op dit moment niet doorgroeien naar een andere job, maar is dat doorstromen naar een ziekte-uitkering, omdat het veel te moeilijk is om te werken. Dus er is dat welzijnsaspect in de sector. Het is wel zo, collega Vande Reyde, dat is de realiteit.

Dus in die zin, minister, denk ik dat daar echt wel stappen vooruit moeten worden gezet. Ik begrijp dat er volgende legislatuur grote veranderingen moeten komen, dat het nu niet gaat, maar ik denk dat je alles wat je nu al kunt doen om die situatie te verbeteren, onmiskenbaar moet doen.

Ik eindig, voorzitter, toch even met die jobbonus. Ik doe daar niet smalend over. Ik geef daar gewoon de cijfers over die ook arbeidsmarktexperten geven. Mijn punt is en blijft dat ik denk dat je die middelen op een andere manier beter kunt inzetten om het resultaat te bereiken dat je wilt, namelijk om mensen erop vooruit te laten gaan.

U bent daar een andere mening over toegedaan. U zei gisteren om de echte evaluatie af te wachten, om te zien hoe de situatie juist in elkaar zit. Laten we dat doen. Laten we dan ook die arbeidsmarktexperten die daar hun mening over hebben, uitnodigen in dit huis, laten we daar een open debat over voeren zodat we ervoor kunnen zorgen dat die middelen op een juiste correcte manier gebruikt kunnen worden.

Ik ben daar niet van overtuigd. Ik merk gevoelsmatig dat jullie dat wel zijn. Dus laten we dat debat zeker op een deftige manier en op een objectieve, onderbouwde manier verderzetten.

De voorzitter: De heer Ronse heeft het woord.

Axel Ronse (N-VA): Ja, het gaat hier over respect voor poetshulpen. Ik zal het Groenmodel tegenover het N-VA-model plaatsen. Het Groenmodel zegt dat we nog meer belastingen gaan innen bij de Vlaamse belastingbetaler – ook de poetshulp – en we gaan dan die belastingen steken in een subsidie om die poetshulpen beter te verlonen.

Het N-VA-model is dat we de poetshulpen zelf minder gaan belasten, zodat ze netto meer overhouden. Zo simpel is het. Je kunt smalend doen, collega Vande Reyde – oh, hij is weer aan het verwijzen naar het federaal niveau –, maar daarover gaat het. Ofwel ga je meer Vlaams belastinggeld steken in subsidies om die lonen te verhogen, ofwel ga je ze gewoon minder belasten. Dat is ons model, en ik ben daar eigenlijk wel vrij fier op.

Collega Verbeurgt, u zegt dat als je niet staat voor een verplicht bezoek vooraf aan het huis waar de poetshulp tewerkgesteld zou worden, dan meen je het niet, dan heb je geen respect voor de poetshulpen. Sorry hé, maar ik vind dat zo'n beeld over de poetshulp, zo vernederend, alsof dat dutsen zijn die niet alleen kunnen toekomen, noem maar op.

Met alle respect, ik heb zelf het voorrecht om met een poetshulp te werken. Ik heb al met drie personen gewerkt. Die zijn alle drie volledig alleen toegekomen bij mij. Dat waren alle drie zeer sociale, vriendelijke personen, zeer proactief. Er was geen gedoe of weet ik veel. Laat ons toch een beetje minder neerkijken, alsof dat allemaal kwetsbare dutsen zijn.

Is de context waarin ze werken, complex en delicaat? Ja. Zijn er plekken die mogelijk vooraf bezocht moeten worden? Ongetwijfeld. Zijn er profielen bij wie dat aangeraden kan zijn? Mogelijk ja. Maar om lineair te verplichten om dat overal te doen en te laten toepassen, vind ik persoonlijk onnozel, stupide en van een mensbeeld getuigen dat iedereen een duts is. Daar doe ik niet aan mee. Dan daaruit afleiden en formuleren dat ik geen respect zou hebben voor poetshulpen, vind ik persoonlijk, collega Verbeurgt, een brug te ver die ik niet neem en niet pik.

Ik besluit met een mooi woord van hulde – oprechte hulde – aan alle poetshulpen.

De voorzitter: De heer Verbeurgt heeft het woord.

Thijs Verbeurgt (Vooruit): Ik ben het volledig eens met collega Annouri dat dit niet uw beste tussenkomst was, collega Ronse. Want het voorbeeld dat u aanhaalt, is eigenlijk illustratief. U zegt dat u een poetshulp over de vloer hebt gehad, en die zijn assertief en sociaal, dat zijn zeker geen dutsen. Ik geloof dat wel. Maar heeft men u op voorhand bijvoorbeeld een lijst gegeven van producten die zij wel of niet mogen gebruiken? Is er op voorhand iemand komen kijken in welke toestand uw woning eruitziet en of alles daar enigszins oké is? Neen. Men stuurt dus iemand op goed geluk, en men heeft dan geluk dat men bij de meest sociale van alle N-VA-Vlaams Parlementsleden terecht komt. Maar er zijn wellicht poetshulpen die minder geluk hebben. De beste manier om dat te controleren is inderdaad een verplicht intakegesprek, zodat als poetshulpen minder geluk hebben en niet bij iemand als u terecht komen, ze zich ook ondersteund weten.

Nu, in alle transparantie en alle duidelijkheid: ik denk inderdaad dat de conclusie hier is dat we een grondig debat moeten voeren over de toekomst van deze sector. Want collega Annouri verwijst naar werkbaar werk. Ik vind dat we daar te licht over gaan. Het is eigenlijk erg dat de meest gesubsidieerde sector van deze regio ook de sector is met de grootste uitval. Dus wij subsidiëren mensen in de ziekte. Dan kunnen we hier iedere keer het debat voeren: er zijn te veel mensen met ziekte, we krijgen die niet geactiveerd. Maar we duwen ze er zelf in door de werkomstandigheden.

Dus ik vind dat wij als overheid elke euro die wij in die sector steken, ook moeten gebruiken om werkbaar werk te versterken. Ik ben het ermee eens, voorzitter, met 50 miljoen euro ga je geen massale loonsverhoging hebben. Maar ik vind wel dat je die hefboom van 50 miljoen euro moet gebruiken om dat debat te voeren. We weten allemaal dat het sociaal overleg in die sector moeilijk loopt. U zegt dat we het niet mogen laten gijzelen door één partner, maar het wordt vandaag wel gegijzeld, het sociaal overleg. Dus gebruik die hefboom. We zullen straks nog het debat voeren over mijn voorstel van resolutie. Laat ons die hefboom gebruiken om alles op alles te zetten om dat werkbaar werk mogelijk te maken.

Want dat is eigenlijk de conclusie, collega Ronse. We gaan hier nog honderd keer het debat voeren, en nog honderd keer zal iedereen het hebben over respect, heel veel respect. Maar respect toont zich in concrete daden. Dat zijn daden zoals de minister bijvoorbeeld heeft aangekondigd: een verplicht intakegesprek, investeren in werkbaar werk, zorgen dat we dienstenchequebedrijven die zich niet aan de regels houden, ook kunnen sanctioneren, of ervoor zorgen dat de winsten die er zijn in die sector, niet naar de aandeelhouders gaan, maar worden teruggestuurd naar de poetshulpen die het zo hard nodig hebben. Respect betekent zorgen dat de mensen die elke dag voor ons keihard werken, loon naar werken krijgen, met werkbaar werk. Dat zal alleen maar gebeuren door concrete daden.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik heb de indruk dat ik hier intussen de 'voice of reason' ben geworden in dit debat, dus dan moeten we ons helemaal zorgen beginnen te maken. *(Opmerkingen)*

Collega Annouri, u hebt daar een interessante opmerking gemaakt over de opstap naar andere jobs. Het zijn misschien ook beter betaalde jobs. Er is de steppingstonetheorie. Ik ben akkoord dat dat een heel belangrijk aspect is. Ik moet eerlijk zeggen dat ik daar onvoldoende over weet. Ik weet niet of daar echt studies over gemaakt zijn en wat daar de resultaten van zijn. Ik ga dat zeker eens navragen, want ik denk dat dat een zeer relevant topic is in deze discussie.

Het omgekeerde, wat u zegt, dat we mensen richting de bijstand of naar de ziektehulp sturen vanwege de slechte omstandigheden, dat is het andere uiterste. In mijn ervaring is dat niet het geval. Ik heb heel veel respect voor alle huishoudhulpen, inclusief de mijne, en ik heb niet de indruk dat die mensen in erbarmelijke omstandigheden moeten werken of dat dat onvoldoende is om die steppingstonetheorie te waarborgen. Maar goed, het is wel een relevant thema, en ik denk dat we daar misschien wel verder kunnen kijken.

Collega Ronse, ik ga uiteraard ook met u akkoord dat de lasten op arbeid verder moeten dalen. En dat gaat uiteraard mee in die discussie, maar het is hier niet de essentie. De essentie is voor mij: hoe kunnen we een systeem dat heel veel geld kost en economisch niet meer rendabel is, op Vlaams niveau hervormen, zodat het nog een toekomst heeft, zowel voor de huishoudhulpen als voor de mensen die daar gebruik van kunnen maken? En daarvoor hebben we maatregelen op de hele korte termijn, die duidelijk nog niet voldoende zijn. Het debat gaat voor mij over wat we moeten doen naar een volgende regering toe, om daar wel toe te komen. Ik denk dat dat de essentie is. Ik heb daar een aantal elementen over gehoord, maar er is nog geen finale conclusie over. Ik neem aan dat dat na de verkiezingen wel vorm zal krijgen. Dat bedoel ik met het feit dat we daar in dit huis verder aan moeten werken.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen met betrekking tot het nieuwe ondersteuningsdecreet voor de sociale economie – 3562 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Minister, collega's, de Vlaamse Regering werkt aan een ontwerp van decreet over de ondersteuning van sociale economie en maat-

schappelijk verantwoord ondernemen, kortweg ontwerp van ondersteuningsdecreet genoemd. Recent bracht de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) een advies uit over het ontwerp. In het advies is de SERV positief over de voorgestelde maatregelen. Tegelijkertijd worden ook een aantal opmerkingen en aanbevelingen geformuleerd.

De SERV vindt het belangrijk om het ontwerpdecreet thematisch gefocust te houden, maar vraagt om zeker ook in een decreetale basis te voorzien voor de regelingen rond bijvoorbeeld de werkbaarheidscheques of het lokaal arbeidsmarktbeleid. Er zijn ook een aantal opmerkingen omtrent de nieuwe afbakening van sociale-economieondernemingen en het toepassingsgebied van de steun inzake sociale economie. De nieuwe werkvorm 'sociale tewerkstellingsonderneming', kortweg STO, wordt geïntroduceerd. De sociale partners vinden dat ondernemingen aan een beperkt aantal voorwaarden moeten voldoen om dit label te verkrijgen, in tegenstelling tot andere werkvormen zoals maatwerkbedrijven en activiteiten-coöperaties, die binnen een uitgebreid regelgevend kader moeten functioneren. Ze stellen daarom enkele bijkomende aanpassingen en voorwaarden voor. Daar rond is klaarblijkelijk nog wat verduidelijking nodig. Verder is er nog de vraag om een afgebakende definitie van het begrip 'maatschappelijk verantwoord ondernemen' te formuleren en dat op te nemen in het ontwerp van decreet.

Daarom heb ik de volgende vragen. Minister, hoe zult u tegemoetkomen aan de vragen van de SERV? Wordt er werk gemaakt van een apart decretaal kader voor de regeling rond werkbaarheidscheques en andere instrumenten omtrent werkbaar werk? Zo ja, hoever staat u daarmee, of zal dit toch niet worden ingewerkt in dit ontwerp van decreet? Hoe staat u tegenover de stelling dat de voorwaarden voor STO's veel vrijblijvender zijn dan die voor andere werkvormen? Bent u van plan om die voorwaarden nog te verfijnen of aan te vullen? Waarom werden de coöperatieve vennootschappen in het nieuwe decreet geschrapt als begunstigden? Hoe ziet u de verdere timing van dit ontwerp? Acht u het haalbaar om de nodige uitvoeringsbesluiten nog deze legislatuur klaar te hebben?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Vandromme. Ik stel vast dat de sociale partners, net zoals ik, enthousiast zijn over het nieuwe kader ter ondersteuning van het sociaal ondernemerschap en maatschappelijk verantwoord ondernemen dat op tafel ligt. Tegelijkertijd hebben de sociale partners enkele belangrijke vragen, bedenkingen en aanbevelingen geuit. Samen met mijn administratie hebben we die zeer grondig bestudeerd, wat heeft geleid tot enkele aanpassingen aan het voorontwerp van decreet. Ik zal binnenkort ook de gesprekken met de regeringspartners hierover starten en wil heel graag mijn standpunt in die gesprekken delen.

De sociale partners wijzen er terecht op dat coöperatieve vennootschappen niet langer als begunstigden worden vermeld in het voorliggende ontwerpdecreet. Ik deel de mening van de sociale partners dat coöperaties een belangrijke maatschappelijke rol vervullen en een essentiële plaats innemen in de sociale economie. Ik zal het opnemen van coöperatieve vennootschappen als begunstigden in het ontwerpdecreet aan de Vlaamse Regering voorleggen. Hierbij wil ik de nadruk leggen op de coöperaties die zich ten doel stellen in het algemeen belang een positieve maatschappelijke impact te realiseren.

Naast de maatwerkbedrijven kunnen reguliere ondernemingen die aan de slag gaan met individueel maatwerk, erkend worden onder de nieuwe categorie 'sociale tewerkstellingsonderneming'. Dit zijn ondernemingen die inzetten op het valoriseren van talenten en het versterken van competenties van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt in de reguliere arbeidsmarkt, met het oog op

een duurzame loopbaan. Zo komen ondernemingen wier werknemersbestand voor 30 procent uit personen met een afstand tot de arbeidsmarkt bestaat, in aanmerking om tot de nieuwe categorie te behoren. Dit vormt een belangrijke incentive voor reguliere ondernemingen om in kader van individueel maatwerk goed georganiseerd en weloverwogen met een kwetsbare groep aan de slag te gaan. Het ontwerp voorziet in handvaten om gericht bedrijven die kwetsbare doelgroepen tewerkstellen aan te moedigen en te ondersteunen, met het oog op een inclusieve economie met vrijheid van ondernemerschap. Ik ben echter niet blind voor de bezorgdheid van de sociale partners. Het ontwerp bevat bijgevolg meerdere criteria om deze nieuwe werkvorm af te bakenen, waardoor dit mijns inziens zeker geen vrijblijvende categorie is. De concrete invulling van de erkenningsvoorwaarden van de sociale tewerkstellingsonderneming maakt deel uit van het uitvoeringsbesluit.

Wat uw vraag rond werkbaar werk betreft, wil ik in eerste instantie graag meegeven dat ik met de leden van de Vlaamse Regering heb afgesproken dat de werkbaarheidscheque ook in 2024 in zijn huidige vorm wordt verlengd. Daarnaast is het ook belangrijk om, zoals de SERV, na te denken hoe we in een geschikt juridisch kader kunnen voorzien om dit instrument in de toekomst structureel en duurzaam te verankeren. Ik nodig ook de sociale partners uit om daarover mee te denken.

De sociale partners vragen om de definitie van sociale-economieonderneming en maatschappelijk verantwoord ondernemen op te nemen in een ontwerpdecreet. De Raad van State zegt dat een definitie in een decreet precies en afgebakend moet zijn. Ik ben de mening toegedaan dat beschrijvende elementen vaak moeilijk volledig te vatten zijn in normatieve definities, en daarom beter zouden worden vermeden in decreetteksten. Beide concepten worden echter duidelijk omschreven in de memorie van toelichting, dat uiteindelijk de geest van de regelgeving weergeeft.

Mevrouw Vandromme, u kent mij als een positief ingestelde minister. Mijn administratie en ik zetten ons volop in voor de verdere ontwikkeling van het ontwerpdecreet en de bijbehorende uitvoeringsbesluiten. Ik zal niet stilzitten, en zal zodra het decreet zijn definitieve vorm heeft gekregen, het regelgevende proces voor de uitvoeringsbesluiten opstarten.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (cd&v): Dank u wel, minister. Gisteren was het positiviteit alom. Ook de SERV is positief over de voorgestelde maatregelen. Ik ben zeer tevreden dat u de toekomst verzekert, ook van de coöperatieve vennootschappen, die toch wel belangrijke vennootschappen zijn, om werk te maken van die lokale sociale economie. Ook de incentive om structuren op te zetten om die kwetsbare groepen verder te ondersteunen, lijkt mij een zeer goede zaak. De verlenging van de werkbaarheidscheque noteer ik ook. De toelichting in de memorie zal wellicht ook verduidelijkend genoeg zijn.

Concreet heb ik nog een extra vraag over de positie van de lokale regisseurs sociale economie binnen de ondersteuning van de sociale economie en het maatschappelijk verantwoord ondernemen. Ik denk dat die een belangrijke rol hebben, maar daar misschien nog meer in ondersteund en begeleid kunnen worden, zeker ook binnen het kader van het lokale arbeidsmarktbeleid, waar het soms nog zoeken is waar we winsten kunnen maken.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de negende generatie sectorconvenants – 3593 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Begin dit jaar hebben we in dit parlement het decreet goedgekeurd dat de basis legt voor de nieuwe generatie van sectorconvenants en intersectorale convenants. De sectoren dragen zo bij om de ambities van de Vlaamse Regering te realiseren op het vlak van de afstemming tussen onderwijs en arbeidsmarkt, levenslang leren en competentiebeleid, werkbaar werk, diversiteit en inclusie. Het decreet creëert een aantal nieuwe mogelijkheden zoals: intersectorale convenants voor de intersectorale samenwerking; het koppelen van een doelstelling met het oog op het verhogen van de veerkracht bij transities en de werkzaamheidsgraad; de toevoeging van de thema's instroom, zijinstroom, doorstroom en retentie en werkbaar werk; de mogelijkheid tot het flexibiliseren van de looptijd van een convenant van maximaal twee jaar naar minimaal twee jaar; de verduidelijking dat de subsidie bestaat uit een resultaatsfinanciering en uit een inspanningsfinanciering; het indexeren van de financiering van sectorconsulenten.

Bij de negende generatie van de sectorconvenanten engageren 38 sectoren zich. Dat is goed voor 147 sectorconsulenten. Hiermee wordt 76,5 procent van de Vlaamse werknemers bereikt. Achttien sectoren engageren zich voor het duaal leren en twaalf sectoren zetten hun schouders onder het aanpakken van de Oekraïne-crisis. Drie intersectorale adviseurs ondersteunen en versterken de onderlinge samenwerking.

Minister, u weet dat ik een groot voorstander ben van de sectorconvenanten. De ervaring toont aan dat we daar heel veel uit kunnen leren en dat het een instrument is om het beleid van de Vlaamse Regering tot bij de ondernemingen te brengen. De sectoren spelen een cruciale rol en zijn de toegangspoort tot onze Vlaamse ondernemingen. Ze zijn dan ook de spil om de werkzaamheidsgraad op te krikken tot 80 procent.

Minister, vandaag hebben 38 sectoren een sectorconvenant afgesloten. Ziet u nog mogelijkheden tot groei? Hoe worden de andere sectoren bereikt om na te denken en te werken rond de uitdagingen waarvoor de sectorconvenanten worden ingezet? Welke spelingsruimte is er om per sector of convenant eigen accenten en klemtonen te leggen of in te spelen op actuele thema's en noden? Wat is de gemiddelde duurtijd van de convenanten en verloopt dat voor iedere sector op dezelfde manier? Voorziet u een tussentijdse evaluatie? Hoe verloopt de intersectorale samenwerking via de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV)? Op welke manier worden sectoren aangespoord om dit meer te stimuleren? Volstaan de huidige intersectorale consulenten om deze opdracht op te nemen?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega, op 1 juli 2023 sloot de Vlaamse Regering inderdaad de negende generatie sectorconvenants met 38 sectoren af. Op 31 augustus mocht ik ook alle sectoren ontmoeten op een netwerkevenement om de aftrap te geven van alweer een boeiende samenwerkingsperiode.

Sectoren zetten al meer dan 25 jaar hun schouders onder het Vlaamse arbeidsmarktbeleid. Sinds de start van de werking is het aantal deelnemende sectoren stelselmatig toegenomen, wat uiteraard alleen maar kan worden toegejuicht.

In deze generatie sloten vier nieuwe sectoren voor het eerst een volwaardig convenant af. Het gaat om de sector van de zelfstandige kleinhandel, de voedingshandel, de detailhandel en de sector van de banken. Zij hadden al wel een soort van opstartconvenant in de vorige periode.

Zoals u terecht aangeeft, bereiken we op die manier momenteel bijna 77 procent van de Vlaamse werknemers. Dat wil zeggen dat we al heel veel mensen bereiken, maar toch ook nog altijd bijna een op de vier niet. Op dit moment zijn er nog een zevental grote sectoren die nog geen convenant hebben met de Vlaamse Regering. Een daarvan is paritair comité 100, wat het aanvullend paritaire comité van de arbeiders is, goed voor iets meer dan tienduizend werknemers. Met deze sector lopen op dit ogenblik de onderhandelingen. Dat zal wat mij betreft mogelijk moeten kunnen leiden tot een nieuw convenant vanaf 1 januari 2024. Sectoren kunnen altijd de dialoog opstarten over een eventueel sectorconvenant.

We moedigen trouwens alle sectoren aan om in te zetten op een intersectorale samenwerking. Ook sectoren zonder convenant kunnen aansluiten bij intersectorale initiatieven. Kennisdeling is daarbij een heel belangrijk thema.

U vraagt naar de eigen ruimte die sectoren hebben binnen de convenanten. Wat mij betreft is die zeer groot. Elk convenant en addendum vertrekt van een omgevingsanalyse, een SWOT-analyse (strengths, weaknesses, opportunities, threats) van de sector. Het hele convenant wordt vanuit de eigen analyse vormgegeven. Ook de inspannings- en resultaatsverbintenissen zijn daaraan gekoppeld. Die kan de sector namelijk zelf invullen.

Elke sector dient een convenant in dat vertrekt vanuit de eigen noden, maar het geheel moet wel passen binnen de vijf decretale thema's. Het is net omdat elke sector eigen accenten kan leggen, dat ik de convenanten en addenda zo waardevol vind.

Sectoren kunnen op die manier bijvoorbeeld werken rond groene transitie, digitale transitie, energie, lokale samenwerking, taal, integratie, en dergelijke voorbeelden. De huidige generatie convenanten loopt gedurende twee jaar. Die is gestart op 1 juli 2023 en eindigt op 30 juni 2025. Het is voor nieuwe sectoren mogelijk om tussentijds aan te sluiten, maar de einddatum blijft natuurlijk dezelfde.

Bij de sociale partners en de sectoren leeft wel de vraag om de looptijd te kunnen verlengen. Dat biedt dan ook de mogelijkheid om vanuit die convenanten een meer langetermijnvisie uit te werken, en dat biedt ook meer continuïteit, kennisretentie en expertiseontwikkeling. Binnen die sectorfondsen kan dat ook een positieve impact hebben op de administratieve lasten. Deze langere duurtijd werd ook mogelijk gemaakt in het nieuwe decreet van 17 februari van dit jaar.

Er wordt ook inderdaad een tussentijdse evaluatie voorzien. Dat wordt gepland. De sector dient ter voorbereiding van de tussentijdse evaluatie ook een rapportering neer te leggen. Dat zal nu september volgend jaar zijn. Elke sector heeft binnen het departement trouwens ook een aanspreekpunt dat de voortgang van het convenant opvolgt en begeleiding voorziet indien dat nodig is.

U weet dat ik het belangrijk vind dat de sectoren meer gaan samenwerken. Om die samenwerking te faciliteren zijn er drie intersectorale adviseurs aangesteld bij de SERV. Via een afsprakenkader ligt vast wat zij met de sectoren zullen realiseren.

Ik ben niet van plan om een uitbreiding van het aantal intersectorale adviseurs te vragen op dit ogenblik. De intersectorale adviseurs stimuleren intersectorale samenwerking door in te spelen op de gemeenschappelijke noden van sectoren, of

door verbinding te leggen tussen sectoren met gemeenschappelijke uitdagingen of met gemeenschappelijke kansen. Zij doen dat onder andere door de sectorale medewerkers te laten leren van elkaar en van experts, door bestaande projecten van één sector op te schalen naar meerdere sectoren, door de gemeenschappelijke Vlaanderenbrede ontwikkeling van instrumenten en materialen.

In deze generatie van convenanten werd nog extra ingezet op de intersectorale samenwerking door de verplichte intersectorale resultaatsverbintenissen te voorzien in elk convenant en addendum.

Momenteel zijn we, met ondersteuning van de intersectorale adviseurs en het departement, een nieuw partnerschap aan het vormen tussen sectoren en werken we mogelijk toe naar een intersectoraal convenant. Het partnerschap werkt rond de uitdagingen van de Vlaamse bouw- en renovatiestrategie. De uitdagingen op dat vlak treffen namelijk ook verschillende sectoren. Ik ben heel tevreden dat we vanuit de opgebouwde ervaring kunnen toewerken naar een mooi partnerschap dat ook samen tot concrete acties zal kunnen komen in het voorjaar van 2024.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, bedankt om alles nog eens op een rijtje te zetten, te verduidelijken hoe alles tot stand is gekomen en waar we op dit moment ook staan. We hebben het hier al meermaals gehad over het sectorconvenant. Het is echt wel de poort voor onze Vlaamse ondernemingen om in te spelen op de uitdagingen van onze Vlaamse arbeidsmarkt.

Zoals we ook al hebben gezegd zijn het geen evidente thema's. Het zijn uitdagingen waar wij als Vlaamse Regering, of vanuit Vlaanderen, toch de nodige ondersteuning kunnen bieden. Ik denk dat zij dat ook absoluut kunnen gebruiken.

Ik ben ook blij dat ze dan ook mee hun schouders daaronder zetten: dual leren, strijd tegen discriminatie, het voorzien van opleidingen. Ik denk dat het ook wel belangrijk is dat we lessen trekken uit de vorige evaluaties van het convenant.

Ik denk dat die intersectorale samenwerking verrassende resultaten kunnen opleveren. U hebt zonet ook gezegd dat er al initiatieven zijn. Die intersectorale consulent zal nu ook uitgebreid worden, zodat dat op dit moment voldoende is. U hebt net ook iets gezegd over de intersectorale samenwerking vanuit de bouwsector, maar zijn er nog andere projecten waar die consulenten mee bezig zijn, of nieuwe initiatieven die op stapel staan?

Ik denk ook dat dat iets nieuw is, die intersectorale samenwerking. Ik vroeg mij ook af of er ook netwerkmomenten zijn waarbij die sectoren worden samengebracht om te kunnen leren van elkaar, want het zijn heel veel uitdagingen. Bepaalde accenten worden gelegd of worden toch gevraagd vanuit de Vlaamse Regering. Op welke manieren kunnen die sectoren ook van elkaar leren en ook de opportuniteiten zien om intersectoraal te gaan werken?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Er zijn wel degelijk momenten, evenementen, netwerkmomenten, waar we die verschillende sectoren samenbrengen. Ik denk dat ik er ook al naar heb verwezen. Het meest concrete is inderdaad het samenbrengen van de bouw- en renovatieketen. Ik denk dat dat een voorbeeld kan zijn voor andere mogelijke intersectorale samenwerkingen, maar ik denk dat die samenwerking een hefboom is om op het terrein concreet uitvoering te geven aan de grote uitdagingen waarvoor we die convenanten hebben opgezet.

Natuurlijk, ze komen vaak samen, ze komen veel samen, dus het is vaak een praktisch gegeven. Ik begrijp dat het niet altijd lukt om nieuwe momenten te organiseren, want er is een heel overzicht, er is een hele netwerkmomentenkalender als het ware.

Misschien ook aanvullend, en niet onbelangrijk om ernaar te verwijzen: je hebt de fysieke momenten, er gaat wat mij betreft natuurlijk niets boven waarachtig contact, maar er is ook een online platform om met elkaar te delen, om elkaar te leren kennen, om kennis en ervaring uit te wisselen. Dat is ook misschien complementair en vermeldenswaardig.

Maar ik denk inderdaad dat de nieuwe intersectorale samenwerking als voorbeeld, als piloot kan dienen en ter inspiratie voor andere intersectorale samenwerkingen, dus dat is zeker op te volgen om het breder te kunnen uitrollen in de toekomst.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Zoals ik hier zonet ook hoorde, zijn er nog zeven grote sectoren die niet bereikt zijn met het convenant. Ik hoop alvast dat we tegen 1 januari een nieuw cijfer kunnen plakken op het aantal afgesloten sectorconvenanten, omdat ze absoluut nodig zijn voor ons beleid.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Allessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de samenwerking tussen sociale economie en zorg- en welzijnsvoorzieningen – 3599 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): We hebben het in deze commissie al vaak gehad over de meerwaarde van de samenwerking tussen de sociale economie en de zorg- en welzijnsvoorzieningen. Verschillende proeftuinen hebben hun meerwaarde bewezen. Men stelde positieve effecten vast op het vlak van welzijn van alle medewerkers van beide organisaties. Er zijn nog veel mogelijkheden en kansen om deze samenwerking verder te ontginnen en uit te breiden. Ik geloof daar zeer sterk in. Niet alleen om de krapte op de arbeidsmarkt aan te pakken of om de werklust te verlichten, maar vooral om de kloof tussen de reguliere en de sociale economie te dichten.

Minister, u keurde in deze context 44 samenwerkingsverbanden goed van maximaal twaalf maanden. Concreet ging het om drie projecten van de lokale diensteneconomie (LDE) en zestien maatwerkbedrijven in het project. Dit heeft een kostenplaatje van 1,25 miljoen euro. De bedoeling van deze samenwerkingsverbanden is om doelgroepwerknemers uit de sociale economie ondersteunende taken of deeltaken te laten uitvoeren in een zorg- en welzijnsonderneming. Terwijl de vorige projecten werden georganiseerd in een woonzorgcentrum, kan er nu ook ruimer worden ingediend. Het is de bedoeling om zo de drempels van de begeleiding in kaart te brengen en mogelijke oplossingen aan te reiken.

Op welke manier werden de resultaten van eerdere projecten meegenomen in deze oproep?

Hoe werden mogelijke knelpunten en drempels reeds afgebouwd?

Minister, voorziet u mogelijkheden om de samenwerking te verruimen naar andere sectoren? Zo ja, welke komen daarvoor in aanmerking?

Hoe kan het individueel maatwerk een oplossing zijn om de krapte binnen bepaalde sectoren aan te pakken door onder meer op te delen in takenpakketten?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Collega Claes, het project 'Tea for Two' toonde aan dat de tewerkstelling van doelgroepmedewerkers een positief effect had op het welzijn van alle medewerkers, de werktevredenheid, betrokkenheid, eigenaarschap en het zelfvertrouwen. Deze projectresultaten en eerdere projecten werden gebundeld in de praktijkgids 'Samenwerking Sociale Economie en Zorg'. In de oproep verwijzen we naar deze gids, die de inzichten tot handvaten voor een goede samenwerking tussen de sociale economie en zorg- en welzijnsvoorzieningen bundelt als goede praktijk. Dit dient als inspiratie voor de trajecten binnen de nieuwe proeftuinen.

We stellen vast dat al veel aandacht is uitgegaan naar het verkennen van overdraagbare handvaten voor kwalitatieve begeleiding van de doelgroep en er al veel kennis aanwezig is op het werkveld. De proeftuinen zetten dan ook verder in op de competentieontwikkeling met kwalitatieve begeleiding bij doelgroepmedewerkers en het breder testen van methodieken rond jobcrafting en inclusief jobdesign.

Met deze proeftuinen kunnen we drempels rond de gevraagde flexibiliteit voor de begeleiding en opvolging van de doelgroepmedewerker en mogelijke oplossingen verder in kaart brengen. We denken dan specifiek aan de vereiste rond de permanente beschikbaarheid van een gekwalificeerde werkvloerbegeleider, een meer doordachte samenstelling van het takenpakket, flexibele werkuren. Dat zijn allemaal voorbeelden.

Om synergieën tussen beide sectoren te bevorderen werd een voorbereidend traject gelopen met de sociale partners in de sociale economie en de zorgsector om de oproep af te stemmen en draagvlak te creëren richting een succesvolle deelname van die projecten.

Een stuurgroep die werd samengesteld uit vertegenwoordigers van het Departement Werk en Sociale Economie (WSE), het Departement Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (WVG), de betrokken kabinetten en werkgevers- en werknemersvertegenwoordiger zal de resultaten en conclusies rond de gevraagde flexibiliteit bij de begeleiding van de doelgroepwerknemers nauwgezet opvolgen.

Uit het overleg met de sociale partners kwam de vraag om in deze proeftuinen doelgroepmedewerkers met statuut 'collectief maatwerk' enkel in woonzorgcentra tewerk te stellen. De doelgroepmedewerkers met statuut 'individueel maatwerk' kunnen worden ingezet zowel in de ouderenzorg als andere Vlaamse en geregionaliseerde zorg- en welzijnsvoorzieningen, zoals bijvoorbeeld voorzieningen voor mensen met een beperking.

Al naargelang het succes van deze proeftuinen kan de haalbaarheid van soortgelijke projecten in andere sectoren die te kampen hebben met een arbeidskrapte, verder worden onderzocht.

Binnen de proeftuinen zal verder worden onderzocht in welke mate de goede praktijken rond de tewerkstelling van doelgroepmedewerkers collectief maatwerk van nut kunnen zijn voor de begeleiding binnen het individueel maatwerk. Ik zie zeker een meerwaarde in het verder uitbouwen van sociale tewerkstellingskansen die taken kunnen uitvoeren vanuit competentieversterking, doorstroom en ont-

zorging van het zorgpersoneel zelf, maar wil zeker ook de nodige tijd geven aan het systeem van individueel maatwerk, dat nog maar net gestart is op 1 juli 2023.

De proeftuinen hebben de verdere ontwikkeling van competenties voor doelgroepmedewerkers en/of doorstroommogelijkheden opgenomen in hun doelstellingen. Door middel van inclusief jobdesign kan een takenpakket op maat van de doelgroepwerknemer worden gemaakt, dat toch voldoende afwisseling en uitdaging kan geven.

Zo kunnen bijvoorbeeld logistieke taken uit het takenpakket worden gehaald van het zorgpersoneel, waardoor zij meer tijd krijgen voor hun kerntaken en de werkdruk verlicht wordt. Individueel maatwerk kan er zo toe bijdragen om het jobaanbod en jobkansen voor personen met een arbeidsbeperking te verruimen en doorstromen naar de zorgsector te bevorderen.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Dank u wel, ik vind het een bijzonder boeiend onderwerp, en ik denk dat er ook nog veel onontgonnen paden zijn om die samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere economie te versterken. Ik denk ook dat we met zulke projecten en ideeën lasten van schouders kunnen nemen. Er is een personeelsprobleem, er zijn tekorten, daar kunnen de taken verlicht worden. We kunnen die doelgroepwerknemers ook alvast een zinvolle werkervaring geven. Volgens mij zijn dat twee vliegen in één klap, dat is absoluut een meerwaarde.

Die projecten met de woonzorgcentra waren zinvol om die mogelijkheden te verkennen, maar ook om te kijken wat we eruit kunnen leren, en wat de mogelijke drempels zijn. Hun conclusie heb ik ook gebruikt voor mijn conceptnota over die enclavewerking die we online hebben besproken. Ik denk dat we ook wel allemaal het citaat kennen van Willem Elsschot: "Tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren." Hier in Vlaanderen gaat het dan eerder over decreten in plaats van wetten. Ik denk dat die waardevolle ideeën, die inspiratie die we hebben, niet mogen stranden op onaangepaste regelgeving. Ik heb u in uw antwoord horen zeggen dat flexibiliteit heel belangrijk is, en dat daar ook op wordt ingespeeld. Dat is ook de vraag vanuit de sector, om daar flexibel op in te spelen.

Stel dat er drempels zijn, kunnen wij in dat geval snel schakelen in die proeftuinen op dit moment? Of is het een vast traject dat moet worden doorlopen? Worden die evaluatie en de aanpassingen dan bekeken, of kan er tussentijds toch nog worden geschakeld mocht er iets nodig zijn?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Ik ga daar spontaan op antwoorden, zonder daar vooraf over geconsulteerd te hebben. Als dat kan, en het is nodig, dan ben ik wel voor die flexibiliteit om gaande in de proeftuin te kunnen schakelen. Ik denk dus dat dat mogelijk moet zijn. Mocht dat niet zo zijn, dan zou ik het wel horen, maar ik zou niet weten waarom dat niet kan.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik stel gewoon die vraag omdat het proeftuinen zijn. De dingen worden afgetoetst, er wordt geëxperimenteerd. Er zullen altijd wel drempels zijn. Ik denk dus dat de boodschap vooral moet zijn dat we dat goed moeten opvolgen, en bekijken waar we eventueel kunnen schakelen om die drempels weg te werken.

Minister Jo Brouns: Misschien kan ik nog aanvullen dat er een voorlooptraject is geweest waar een aantal zaken wel al in zijn opgevangen. Die kunnen geremedieerd of gecounterd worden. Dat is misschien voor een stukje een antwoord op de zorg die je hebt. Ik vind het ook belangrijk om het ruimer te kunnen inzetten dan enkel in de woonzorgcentra. Dat kan dus ook in de dagcentra, en de jeugdverblijven. Het is dus ook de bedoeling om daar met die doelgroepwerknemers aan de slag te gaan.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Jo Brouns, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over tien jaar loopbaancheques – 3603 (2022-2023)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Wij stimuleren werknemers om de loopbaan in handen te nemen. Het is belangrijk om professionele doelstellingen voorop te stellen om zo de persoonlijke groei te bevorderen. Zo blijven werknemers actief en kunnen ze anticiperen op veranderingen in de carrière. Het biedt perspectief om het eigen loopbaanpad te effenen en ook het werknemersgeluk te verhogen.

Loopbaancheques zijn een waardevol instrument om werknemers met vragen over hun eigen loopbaan vooruit te helpen. Ze reflecteren over hun eigen positie en kunnen zo gefundeerde loopbaanbeslissingen nemen. Ondertussen bestaat de loopbaancheque een decennium. In deze periode zijn er al meer dan 190.000 werknemers die ervan hebben gebruikgemaakt. Uit een tevredenheidsbevraging blijkt ook dat meer dan 90 procent tevreden is over die loopbaanbegeleiding.

In het verleden werden er al eens vragen gesteld over de kwaliteit van de begeleiding. Minister, daarom besliste u om een sterkere kwaliteitsbewaking in te voeren. Vanaf 1 januari 2024 voorziet u in een beroepskwalificatie voor de loopbaanbegeleiders. Dat moet de deskundigheid van de begeleider aantonen. In een overgangperiode hebben de loopbaancentra en -begeleiders zes jaar de tijd om een kwalificatie te behalen. Begeleiders met bijvoorbeeld een masteropleiding psychologie of heel wat ervaring kunnen ook een vrijstelling krijgen.

Tot slot zullen ook de niet-beroepsactieven een beroep kunnen doen op loopbaanbegeleiding, met het oog op de re-integratie in de arbeidsmarkt. Daarmee wordt ook gevolg gegeven aan de resolutie waartoe mijn collega Philippe Muyters het initiatief nam.

Minister, hoe zal de beroepskwalificatie voor loopbaanbegeleiders concreet worden uitgerold? Hoe zal dat de deskundigheid van de loopbaanbegeleiders aantonen en hoe kan het een kwaliteitsvol traject garanderen? Hoe zal ter zake worden gecommuniceerd naar de loopbaancentra en de begeleiders? Hebt u zicht op een mogelijke impact voor de sector? Werden de criteria bepaald voor wie een vrijstelling kan genieten? Werden simulaties gemaakt inzake de begeleiders die in aanmerking komen voor een vrijstelling? Ten slotte, vanaf wanneer zullen de niet-beroepsactieven ook een beroep kunnen doen op de loopbaancheques? Welke voorwaarden worden in deze context gehanteerd? Hoe zal de loopbaancheque worden gepromoot bij deze doelgroep? Hoe zal het worden meegenomen bij de talrijke initiatieven om de niet-beroepsactieven meer en beter te activeren naar een job?

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Dank u wel, collega Claes. Om de kwaliteit van de loopbaanbegeleiding in het kader van de loopbaancheque te blijven bewaken, bouwen we dus een extra waarborg in via de voorwaarde van beroepskwalificatie voor de loopbaanbegeleider. De concrete details hiervan kunt u uiteraard nalezen in de publiek beschikbare documenten, zoals die ook een eerste keer werden goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 14 juli jongstleden, maar ik neem u graag even mee in enkele belangrijke elementen.

De beroepskwalificatie van loopbaanbegeleider werd begin 2021 goedgekeurd en opgenomen binnen de Vlaamse kwalificatiestructuur. Dat is in coöördinatie tussen collega Crevits en minister Weyts geweest. Op basis van die beroepskwalificatie werd de regelgeving uitgewerkt. Met deze nieuwe voorwaarde om binnen het systeem van de loopbaancheque als loopbaanbegeleider te mogen werken, worden de competenties op het niveau van de individuele loopbaanbegeleider gevalideerd. Dit vormt naast de kwaliteitsvereisten op het niveau van de organisatie ook het sluitstuk van de kwaliteitsvoorwaarden.

De regelgeving gaat in op 1 januari 2024, maar om de continuïteit van de dienstverlening en het loopbaanlandschap te kunnen garanderen, werd er in een heel ruime overgangperiode voorzien om de mogelijkheden tot het behalen van een beroepsbekwaamheid uit te werken en te concretiseren. Dit geeft de huidige én de nieuwe loopbaanbegeleiders ook voldoende tijd om zich hierop te aligneren. Er werd bovendien ook in overgangsmaatregelen voorzien om de huidige loopbaanbegeleiders die voldoende relevante ervaring kunnen aantonen, de mogelijkheid te geven om een gelijkstelling te verkrijgen.

Een bijkomende reden voor deze ruime overgangperiode is het feit dat er voldoende opleidingsmogelijkheden moeten zijn om de beroepskwalificatie te kunnen behalen. In Vlaanderen kan dat via drie pistes. Ten eerste is er Onderwijs. Op dit moment bestaat er nog geen opleiding binnen Onderwijs die specifiek naar de beroepskwalificatie leidt. Via een geijkte procedure zal het Agentschap voor Hoger Onderwijs, Volwassenenonderwijs, Kwalificaties en Studietoelagen (AHOVOKS) op korte termijn een analyse doen van de diploma's en getuigschriften die kunnen leiden tot een gelijkstelling. De lijst zal nadien via ministerieel besluit worden bevestigd door mezelf en de minister van Onderwijs. Indien nodig zal ze in de toekomst nog verder kunnen worden uitgebreid. Daarnaast staat VDAB open voor overleg met hogescholen en universiteiten die vragen hebben over het opstellen van bachelor- en masteropleidingen, banaba's en manama's. VDAB zal indien nodig ook zelf het initiatief tot overleg nemen indien een initiatief vanuit de onderwijsinstellingen zelf zou uitblijven.

Ten tweede is er de erkenning van eerder verworven competenties (EVC). Via de bekende procedure bij AHOVOKS wordt momenteel een EVC-standaard voor deze beroepskwalificatie ontwikkeld.

Daarna moet een assessment worden opgemaakt op basis waarvan er testcentra kunnen worden aangesteld.

Via beroepskwalificerende trajecten buiten onderwijs: het Departement Werk en Sociale Economie (DWSE) kan private opleidingen buiten onderwijs erkennen. De loopbaancentra die nu reeds opleidingen tot loopbaanbegeleider aanbieden, zullen worden geïnformeerd over deze mogelijkheden en opportuniteiten.

In de regelgeving is vastgelegd dat ik via een ministerieel besluit dien aan te geven wanneer er voldoende opleidingen of erkenningsmogelijkheden zijn voor het kunnen behalen van de beroepskwalificatie. Ik zal deze beslissing nemen in heel nauwe afstemming met de raad van bestuur van VDAB en het beleidsdomein Onderwijs.

Collega Claes, dit wetgevend proces is momenteel in volle doorloop. Deze goedkeuring door de Vlaamse Regering was een eerste principiële goedkeuring. Momenteel ligt het dossier voor bij de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR) en de Vlaamse Hogescholenraad (VLHORA). Op basis van deze adviezen zullen we bekijken of er nog zaken aangepast moeten worden.

De loopbaancentra werden over de brede contouren van deze eerste goedkeuring reeds op de hoogte gesteld door VDAB. De sector was via vertegenwoordiging van Federgon ook nauw betrokken bij de voorbereiding en uitwerking van de regelgeving. Zodra het besluit van de Vlaamse Regering definitief goedgekeurd is, zal VDAB via een digitaal overleg duiding geven aan de loopbaancentra, waarbij deze ook vragen kunnen stellen. Dit is een gekende methodiek voor de loopbaancentra en verloopt telkens heel vlot. Dat heeft in het verleden ook al gewerkt, tot ieders tevredenheid.

Daarnaast zal via het vernieuwde VDAB-extranet alle informatie voor de loopbaancentra beschikbaar worden. De zogenaamde FAQ's uit de infosessies zullen daar formeel beantwoord en aangevuld kunnen worden. Uiteraard zijn ook de contactpersonen van VDAB voor de loopbaancentra telefonisch, digitaal, via mail en persoonlijk beschikbaar voor duiding zoals dat nu al gangbaar is.

Wat betreft uw vraag rond de mogelijke impact voor de sector kan ik u zeggen dat in eerste instantie de kwaliteit van de dienstverlening erop vooruit zal gaan. Uit onderzoek blijkt immers dat de deskundigheid van de coach de belangrijkste factor is met betrekking tot het succes van een begeleiding.

De concrete impact op het niveau van de gemandateerde loopbaancentra is de nieuwe mandaatvoorwaarde. Een loopbaancentrum zal moeten aantonen dat elke loopbaanbegeleider die voor hen werkt, over een gelijkstelling, getuigschrift of diploma beschikt om loopbaanbegeleiding in het kader van de loopbaancheques te mogen leveren. Voor de bestaande centra geldt dat zij hiervoor de tijd hebben tot 2030, er is een overgangperiode van een aantal jaren. Nieuwe centra moeten dit in het kader van een mandaataanvraag aantonen.

Algemeen wordt de wijziging door het landschap positief onthaald. Dit is naar mijn mening het resultaat van een intensief participatief traject met de sector én door het feit dat met hetzelfde besluit van de Vlaamse Regering ook de vergoeding die loopbaancentra per uur kunnen krijgen, toch wel substantieel wordt opgetrokken, met meer dan 7 procent.

Ik kom bij uw laatste vraag. In het verleden is ook al aangegeven dat er momenteel een proefproject loopt rond de loopbaanbegeleiding voor niet-beroepsactieven, een belangrijke doelgroep. Een grondige eindevaluatie daarvan kan uiteraard pas na afronding van het project. Dat is gepland in het eerste semester van volgend jaar. Het is dus nog iets te vroeg om nu al een beslissing te nemen om de niet-beroepsactieven al dan niet ook definitief mee te nemen bij de loopbaancheques. Ik krijg daar wel vragen over, het zal u niet verbazen dat we daar ook steeds meer vragen over krijgen. Ik houd u graag op de hoogte in deze commissie van de evaluatie van het proefproject.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het is belangrijk dat mensen zich goed voelen in hun job. Ik ben ook blij dat die kans bestaat voor de loopbaanbegeleiding. Ik heb zelf iemand in mijn familie die dat momenteel volgt en daar ook heel tevreden over is en daar ook heel veel nieuwe opportuniteiten ziet die ze in het begin niet zag. Het is dus echt wel waardevol dat we daarop blijven inzetten.

Hier worden middelen voor voorzien vanuit de overheid. Ik denk dat die welbesteed zijn en dat we dat ook goed in het oog moeten houden. Ik ben dan ook blij dat u zegt dat de kwaliteit van die begeleiding belangrijk is en dat u daar verder op gaat inzetten. Maar ik hoor u dan zeggen dat men nog maar net gestart is en er nog heel veel moet gebeuren. Er is al een EVC-procedure waarnaar gekeken wordt, maar ik hoor u dan zeggen dat er nog geen specifieke opleiding is voorzien en dat er daar nog stappen gezet moeten worden en gekeken moet worden of er vanuit het onderwijsveld op gereageerd wordt, en als daar niet op gereageerd wordt, dat VDAB dat eventueel gaat opnemen. Ik vraag mij dan af binnen welke termijn we dan gaan beslissen wanneer, als er geen aanbod is, VDAB dat gaat overnemen. Is dat dan binnen een paar jaar? Ik hoor dan ook dat de bestaande centra zes of zeven jaar de tijd hebben om zich voor te bereiden. Ik vind dat persoonlijk een lange termijn, ik denk dat dat veel sneller kan. Als we de kwaliteit willen garanderen, is het ook belangrijk dat we meteen het onderscheid kunnen maken tussen wie die kwaliteit behaald heeft en wie niet. We kunnen enkel het kaf van het koren scheiden en garanderen dat die middelen effectief goed worden ingezet.

Als ik kijk naar de tevredenheid, dan is die heel hoog: op dit moment meer dan 90 procent. Dat wil ook wel zeggen dat er een klein deel niet tevreden is. Hebben wij zicht op de reden die wordt aangegeven waarom men niet tevreden is? Kunnen we daar eventueel nog lessen uit trekken en meenemen in de kwalificatie?

Tot slot wil ik nog een oproep doen om het aanbod van de loopbaancheques meer te promoten en in de verf te zetten want het werpt wel zijn vruchten af.

De voorzitter: Minister Brouns heeft het woord.

Minister Jo Brouns: Wat dat laatste betreft, deel ik uw mening. Ik denk dat er inderdaad meer potentieel in zit dan vandaag het geval is.

De overgangstermijn is een bekende opmerking. Zes tot zeven jaar is inderdaad vrij lang. Dat moeten we erkennen en durven meenemen. VDAB heeft niet de intentie om die opleidingen zelf te gaan aanbieden. Ze gaan wel de publieke en private opleidingsverstrekkers die er vandaag voor in aanmerking komen, begeleiden in het ontwikkelen of gelijkstellen van de opleidingen die zij aanbieden om zo een voldoende groot en sterk aanbod te hebben.

Ik wil nagaan want ik weet het niet van buiten wat de mogelijke opmerkingen zijn van de 10 procent ontevreden gebruikers.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Oké. Ik kijk uit naar de start vanaf volgend jaar en hoe dit dossier zal lopen. U zegt dat we die termijn van zes jaar misschien toch eens moeten herbekijken. Ik doe een warme oproep om dat zeker eens te bekijken en misschien een kortere termijn voor te stellen, zodat degenen die daarvan gebruikmaken – het zullen er meer worden veronderstel ik – kunnen rekenen op die kwaliteitsvolle begeleiding.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.